

TSHIVENDA HOME LANGUAGE
GRADE 2 – BOOK 1
TERMS 1 & 2
ISBN 978-1-920458-25-6
THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.
13th Edition

9 781920 458256

a b c d e
f g h i j
k l m n o p
q r s t u
v w x y z

ISBN 978-1-920458-25-6

TSHIVENDA LUAMBO LWA HAYANI – Gireidi ya 2 Bugu!

ISBN 978-1-920458-25-6

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Dzina:

Kilasi:

LWA HAYANI
TSHIVENDA LUAMBO
Bugu ya 1
Themo 1 & 2

2022/06/28 14:56:53

Vho Angie Motshekga
Minista wa Muhasho wa
Pfunzo ya Muteo

Vho Dr. Reginah Mhaule,
Muthusaminista wa
Pfunzo ya Muteo

Bugu idzi dza u shumela dzo bveledzwa u itela uri dici shumiswe nga vhagudi vha Afurika Tshipembe nga fhasi ha vhurangaphanda ha Minisiya wa Pfunzo ya Muteo, mufumakadzi Vho Angie Motshekga na Muthusaminista wa Pfunzo ya Muteo. Vho Dr. Reginah Mhaule.

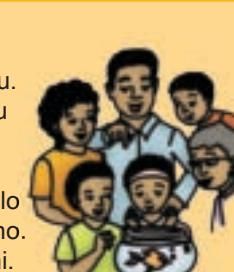
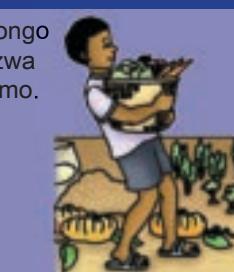
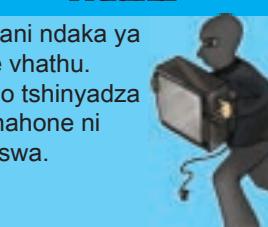
Bugu dza u shumela dza Rainbow dici vhumba tshipida tsha mbekanyamushumo dza vhudzheneleli dza Muhasho wa Pfunzo ya Muteo wo livhiswaho kha u khwinisa kushumele kwa vhagudi vha Afurika Tshipembe kha gireidi dza rathi dza u thoma. Sa tshinwe tsha zwithu zwa nthesa zwa Pulanetshumisi ya Muvhuso, thandela iyi yo itwa uri i vhe hone nga thusedzo ya masheleni ya Muhasho wa Gwama. Izwi zwo ita uri muhasho u kone u bveledza idzi bugu dza u shumela kha nyambo dzotha dza tshiofisi hu si na mbadelo.

Ri fulufhela uri vhadededzi vha do vhona ndeme ya bugu idzi kha u funza havho ha duvha lirwe na lirwe vha dovha vha ita uri vhagudi vha kone u khunyeledza kharikhu!amu yothe. Ro lingedza nga ndila dzotha u sumbedza vhagudisi kha nyito inwe na inwe nga u dzenisa aikhoni dzine dza sumbedza zwine vhagudi vha fanelu u ita.

Ri na fulufhelo lothe ja uri vhagudi vha do diphina nga u shuma nga idzi bugu musi vha tshi khou aluwa na u guda, na uri vhone sa vhadededzi vha do vha na mukovhe kha dakalo ili.

Ri ri kha vhone na vhagudi vhavho, ngavhe zwi tshi vha nakela musi vha tshi shumisa bugu idzi. Zwi pfumbe.

VHUDIFHINDULELI HA VHASWA VHA AFRIKA TSHIPEMBE

Ndingano	Tshirunzi tsha muthu	Vhutshilo
<p>Farani muthu muewe na muewe nga u linganana na u fana. Ni songo tlalula.</p> 	<p>Thonifhani muthu muewe na muewe. Ni vhe na vhuhwavo na u vhavhalela.</p> 	<p>Hulisani na u thonifha vhabebi vhanu. Funanani na u fulufhdedza mujani wa hanu. Vhutshilo hothe ndi mpho. Vhu thonifheni.</p>
Hayani	Pfunzo	U shuma
<p>Thusani kha mishumo ya hayani.</p> 	<p>Dzenani tshikolo, ni gude ni shumese. Tevhedzani milayo ya tshikolo.</p> 	<p>Vhana vha songo kombetschedza u todza mishumo.</p>
Mboholowo na tsireledzo	Ndaka	Vhurereli, lutendo na mihumbulo
<p>Ni songo vhaisa, u shengedza kana u shushedza vhairewe, nahone ni songo tenda vhairewe vha tshi zwi ita. Tandululani phambano nga mulalo.</p> 	<p>Thonifhani ndaka ya vhairewe vhatu. Ni songo tshinyadza ndaka nahone ni songo tswa.</p> 	<p>Thonifhani lutendo na mihumbulo ya vhairewe vhatu.</p>
Tsireledzo	Vhudzulapo	Mboholowo ya u amba
<p>Vhavhaleli liphasi. Ni songo tambisa maedi na muagasi. Tsireledzani zwipuka na zwimela. Kunakisani midi ya hanu na zwitshavha zwa hanu.</p> 	<p>Ivhani mudzulapo wa Afrika Tshipembe wa vhukuma na u fulufhdedza. Tevhedzani milayo, ni vhe na vhutanzi uri na vhairewe vha ita ngauralo.</p> 	<p>Ni songo lutuwedza mazwifhi na vengo. Ivhanani na vhutanzi uri vhairewe vhatu vha songo nyadziwa kana u vhaiswa.</p>

Gireidi ya 2

L u a m b o
nga TSHIVENDA

TSHIVENDA

Bugu ya

I

Thero ya 1: U humela tshikoloni

Themo ya 1: Vhege dza 1 - 5

Z

W

I

R

E

N

G

O

M

U

1 Ki humela tshikoloni

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Foniki (Mibvumo): mibvumo ya pfalandothe a e i u
Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere Aa
U ñwala mafhuno buguni dza ñqowedzo a tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimađivhiwa (o gowellwo)

2 Ndo vhuya tshikoloni

Olaní tshifanyiso tsha zwa ne na ita musi tshikolo tsho vala
U ñwala nqowedzo (dzenisaní vhona, dalela, vhazwala, vhothe ni tshi fhedzisa mafhuno)
U ñwala nqowedzo (ñwalaní nga zwe na ita musi tshikolo tsho vala.
Nyito ya u diphina (dzenisaní mañluva a vhege a no khou tshela kha khajenda ni ole tshifanyiso tsha zwiine na ño ita ghuva ñjewe na ñjewe ka vhege.

3 Yunifomo

U vhala khatihini na vhagudi (muhindulano)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)
Foniki: mibvumo ya pfalandothe a e i o
Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere Bb.
Ñwalaní mafhuno buguni dza ñqowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimađivhiwa

4 Yunifomo yanga

Dioleñi tshifanyiso no ambara yunifomo ya tshikolo.
Ñwalaní zwidodombedza zwanu
Ñwalaní mafhuno nga tshifanyiso tshau.
Nyito ya u diphina: ñwalaní madzina kha zwiambaro zwi re zwifanyisoni

5 Mutukana muswa tshikoloni tshashu

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)
Foniki: sw, kh, th, n
Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere Dd.
Ñwalaní mafhuno buguni dza ñqowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimađivhiwa

6 No ñanganedzwa tshikoloni tshashu

Itani ñtambwa li no sumbedza ura ni ñanganedza hani musidzana kana mutukana muswa.
Tholokanyongivho: Dzenisaní madzina a no khou tshela mafhungoni u itela u sumbedza u pfesesa.
U ñwala mafhuno nga khonani yaçu.
Nyito ya u diphina (Wananí ñjila ya u ya tshikoloni kha meizi (mikwita)

7 Mitambo ya tshikoloni

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)
Foniki: mb, pf, nz, f
Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere Dd.
Ñwalaní mafhuno buguni dza ñqowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimađivhiwa

8 Ndi pfana na u tambo mitambo

Olaní tshifanyiso tsha zwipotto kana mutambo une na funesa u u tambo
Ñwalaní mafhuno nga mutambo ine na funesa/ na sa i funese
Ñwalaní mafhuno nga mutambo ine na funesa u u tambo.
U ñwadzwa mbudziso da phindulo nnzhi nga zwifanyiso

9 Muongi u da tshikoloni

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)
Foniki: ng, ph, vt, tsh, b
Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere Ee.
Ñwalaní mafhuno buguni dza ñqowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimađivhiwa

10 Muongi u ri ...

U vhumba mafhuno o disendeka nga zwifanyiso.
U thoma fhungo nya Ndi fanela u ...
Ñwalaní mafhuno mararu nga kutshileku re na mutakalo ngomu
Ñwalaní mafhuno a no thoma nya Ndi kona u... na A thi koni u ...
U shumisa maiti

11 Ki tshikoloni ri a ja

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)

17 Mita yo fhambananaho

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)
Foniki: Iw, sh, zw, nw
Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere Ii.
Ñwalaní mafhuno buguni dza ñqowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimađivhiwa

18 Muña wa hashu

Olaní tshifanyiso tsha muña wa hashu.
Lébuñi zwifanyiso zwa masahaka a muñati mugede
Ñwalaní nga muña wa hashu.
Nyito ya u diphina (Nangelaní muñwe na muñwe kha vha muña wa hashu mpho. Bulani uru muñwe na muñwe u do wana mpho ifhio).

19 Ndo ya munyanyani

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)
Foniki: ts, lh, nzh, th, dz
Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere Jj.
Ñwalaní mafhuno buguni dza ñqowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimađivhiwa

20 Ndo diphinea munyanyani

Itani ñtambwa li no amba nya itshi tshitoru.
Nombrani mafhuno ni tshi sumbedza thovhekano ya zwiwo tshitoriní.
Ñwalaní fhungo nya tshifanyiso nga tshithili nga tshithili.
Nyito ya u diphina (U ñwadzwa mbudziso da phindulo nnzhi)

21 Khonani vhukuma

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)
Foniki: k, kh, mb, sw, l
Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere Kk.
Ñwalaní mafhuno buguni dza ñqowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimađivhiwa

22 Khonani dzanga

Itani ñtambwa li no amba nya u thusa muñwe muthu.
Ñwalaní mafhuno nga zwitihu zwine na nga thusa ngazwo hayani na tshikoloni.

Ñwalaní mafhuno nga muñu ane a ni thusa

Tambani mutambo wa mibvumo ya maipfi

23 Ki vhavhalela zwifuhwanya zwasu

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)
Foniki: p, sw, ts, ð

Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere LI.

Ñwalaní mafhuno buguni dza ñqowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Maipfimađivhiwa

24 Zwifuhwanya zwasu

Olaní tshifanyiso tsha tsipuka tshine na vhona u nga tshi nya vha tshifuhwanya tshawhu!
Ñwalaní phara nga tshitoru tshi
Dzenisaní mibvumo ya m u y a n n i tshi fhedzisa maipfi
Livhanyaní zwifuhwanya ni tshi sumbedza zwifuhwanya zwa ghuva (matsheloni, masari na vhusiku)

25 Hayani ha hashu hu dzula ho kuna

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)
Foniki: sh, sw, nz, mbb, mv

Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere Mn.

Ñwalaní mafhuno buguni dza ñqowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Maipfimađivhiwa

26 Hayani

Olaní tshifanyiso tsha mishumo ine na vhenga u i shuma hayani.
Talutshedzani khonani yaçu nga tshifanyiso tshi na ola.
Ñwalaní mafhuno a no thoma nya Ndi pfana na u ... na A thi pfani na u ...
Fhedzisaní maipfi ni tshi shumisa mibvumo ya iela, ura, ole, enda
Olaní tshifanyiso zwine na ita nga matsheni, nga masari na nga madekana

27 Rothe ri a ita nyonyoloso

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)

Themo ya 1: Vhege dza 6 - 8

Foniki: pf, mb, ny, nw

Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere Nn.

Ñwalaní mafhuno buguni dza ñqowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Maipfimađivhiwa

28 Nyonyoloso na mitambo

Talutshedzani khonani yaçu zwitihu zwine na zwi funesa na zwine na zwi fune.
Fhedzisaní mafhuno a no thoma nya Ndi funesa u ... na A thi funesi u ...
Ñwalaní mađuhva a vhege a tshi tou tevhakaná nga ngona.
Olaní tshifanyiso tsha zwine na takaleda u ita kha ghuva Jithihi mađuhvaní enea.

Nyito ya u diphina (Ambani nga tshifanyiso). Talutshedzani khonani yaçu u ndi zwitihu zwitihu re ti se nahone ndi zwitihu zwitihu re kule.)

29 Ki lingdedza u ja nga ngona

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)
Foniki: ng, ts, nnj, j

Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere Oo.

Ñwalaní mafhuno buguni dza ñqowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Maipfimađivhiwa

30 Mbudzi ngadeni

Ni kha phere, itani ñtambwa li no amba nya tshitoru tshi.
Nombrani zwifanyiso zwi tshi tevhakaná nga ngona tshitoriní.

Ñwalaní fhungo nya tshifanyiso tshiheve na tshifanyiso.

Laveheleani miñvala iyi. Talutshedzani khonani yaçu uru hiha nguna miñvala iyi.

Muvhala uññi arali na tanganyisa miñvala iyi.

31 Muña wa hashu ndi muñulwane

U vhala khatihini na vhagudi (nganetsheho)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maço kha u bvumba uri tshitoru tshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedza zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Ngowedzo ya tholokanyongivho (Itani thiki kha ee kana hai)
Foniki: w, dz, fh, v

Itani nqowendowe ya u ñwala Jeđere Hh.

Ñwalaní mafhuno buguni dza ñqowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Maipfimađivhiwa

32 Ndi takaleda u thusa

Itani ñtambwa li no amba nya u thusa hayani.
Vhudzisaní khonani dza 5 uru dzis funesa miñvala ifhio. Ñwalaní mafhuno avho na miñvala ifhio u itela a ñgadza thebulu.
Ñwalaní tshitoru tshi amtu heve anazela u mu thusa.
Wananí ñjila ya u bva tshikoloni ni tshi ya mudavhini (hune na tambela hone)

Thero ya 3: U dalela kule na tsini

33 Mafhundo maifha

U vhala khathihhi na vhagudi (nganetshelo)
Maipfi maambiba
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: fh, bv, bw, nw
Itani njowenwénde ya u rhwala Jeđere Qq.
Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimadivhiwa

34 Lwendo lwashu

Ambani nga fhethu hune na tama u dala hone.
Olani tshifanyiso kha tshikhipa ni tshi sumbedza zwihiwlwane na do zvi vhona.
Nwalani madzinavukuma ni tshi shumisa majederedanzi.
Nwalani mafhuno nga fhethu hune na ngi tama u dala hone.
Tambani mutambo wa zwihiwlwane ni tshi shumisa maipfi a nnyi, ngani na jiltanganyi ngauri.

35 Ro liva ngafhi?

U vhala khathihhi na vhagudi (nganetshelo)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: lw, d, t, bw
Itani njowenwénde ya maipfi a nnyi, ng, lin
Itani njowenwénde ya u rhwala Jeđere Rr.
Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimadivhiwa

36 Ndi ūča u vhona ...

Ambani nga fhethu hune na tama u dala hone. Ni ūča u vhona mini henhe?

Nomborani zwifanyiso ni tshi sumbedza u tohevakanu hazwo na ngona tshitorshi. Talutshedzani khonani yanu tshitorshi tshi re zwifanyisoni izwi.
Nwalani mafhuno nga zwihiwlwane na khou vhona zwifanyisoni.
Olani zwihiwlwane zwa vhatu kha mañasitene ri khajare bisi.

37 Bisi i ndilani

U vhala khathihhi na vhagudi (nganetshelo)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: q, mv, fn, ny, nthw
Itani njowenwénde ya u rhwala Jeđere Xx.
Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimadivhiwa

49 Dumbu

U vhala khathihhi na vhagudi (Nganetshelo, maipfi maambiba)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: q, mv, fn, ny, nthw
Itani njowenwénde ya u rhwala Jeđere Xx.
Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimadivhiwa

50 Dumbu

U bvumba kufhelele kwa tshitorshi.
U ola tshifanyiso tshi no amba nga tshitorshi.
U vhala kufhelele kwa tshitorshi.
U vhala kufhelele kwa tshitorshi.
U khajara zwifanyiso zwi no amba nga tshitorshi.

51 Mvula ya tshifhang

U vhala khathihhi na vhagudi (Nganetshelo, maipfi maambiba)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: nnd, tsw, vha, tsh, bv
Muhrwalo: Nwalululanu flungo.
Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimadivhiwa

52 Musi tshifhang tsho no thira

Ambani nga tshitorshi.
Nwalani mafhuno ni tshi sumbedza tohevakanu ya zwiwo tshitorshi.
Talutshedzani khonani yanu tshitorshi.
Nwalani mafhuno rga tshifanyiso tshirwe na tshirwe.
Fhedzisani maipfi aya ngi adhenisa sh, fh, vh, tsw na bv ni a fanyise na zwifanyiso zwi zwa a tea.
Talutshedzani nyo

53 Nda vhuya nda vhona gawbogo

U vhala khathihhi na vhagudi (Nganetshelo)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: th, h, g, lh, nd
Muhrwalo: Nwalululanu flungo.

66

38 Bulasi na mataka

Nyito ya Kha ri ite nyito (olani zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa)
U vhala njowedzo (Nwalani mafhuno rga tshifanyiso itshi)
U vhala njowedzo (dzhenisan i pifi jone)
Nyito ya u giphina (Sumberdani murelli wa bisi ndila ya u bva afho gakan i ri kha meizi)

39 U mona na gororo

U vhala khathihhi na vhagudi (nganetshelo)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: y, nh, ts, l
Itani njowenwénde ya u rhwala Jeđere Tt.
Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimadivhiwa

40 Ndinde yo shavha

Itani litambwa li no sumbedza ura ni a pefesa tshitorshi.
Nombranori mafhuno ni tshi sumbedza thovhekano ya zwiwo tshitorshi
Nwalani mafhuno rga tshifanyiso tshirwe na tshinwe
Tambani mutambo wa maipfi ni tshi vesuluzda mibvumo

41 Ki vhona mapuka matanu

U vhala khathihhi na vhagudi (nganetshelo)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: zw, ph, nd, kh
Itani njowenwénde ya u rhwala Jeđere Uu.
Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimadivhiwa

42 Zwiře zwipuka hafhu

U vhala khathihhi na vhagudi (nganetshelo)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: z, zw, ph, nd, kh
Itani njowenwénde ya u rhwala Jeđere Uu.
Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimadivhiwa

43 Ki bitsihini

U vhala khathihhi na vhagudi (nganetshelo)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: z, zw, ph, nd, kh
Itani njowenwénde ya u rhwala Jeđere Uu.
Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimadivhiwa

98

54 Vhukhopu vhutshena ha gawbogo

Olan i tshifanyiso tsha zwihiwlwane na nra Rudzani o ita musi a tshi khou tambo gambogoni. (tsaukanyo)
Nwalani mafhuno rga tshifanyiso tshirwe.
Dzenisan i pflandothe: maipfini ni a lühanyre na zwifanyiso zwi zwa a tea.

55 Khalarwaha nna

U vhala khathihhi na vhagudi (Muhfihulando)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: Mibvumo ya ph, mb, k, l
Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimadivhiwa

56 Khalarwaha ine nda i funesa

Vhuzdani khonani yanu iri zwiifhio zwihiwlwane na zwi takalela na zwihiwlwane ni si zwi takalela kha khalarwaha irwe na irwe. Talutshedzani khonani yanu iri zwiifhio zwiifhio zwihiwlwane na zwi takalela kha khalarwaha irwe na irwe.
Tumanzi zwiifhio zwiifhio zwihiwlwane.
Nwalani mafhuno rga khalarwaha ine na zwi takalela na zwi takalela kha khalarwaha irwe na irwe.
Talutshedzani nyo ine ya khou talutshedza ura tshidula tshi aluwa nga nglilae tshi tshi tshi tshi ova u zwiifhio zwihiwlwane

57 I do na namusi?

Vhahani tshati ya mvumbu ya mutsho, ni ambe ura mutsho u do vha u nra ndilae duvhia jirwe na jirwe.
Fhedzani mbudziso dza tholokanyondivho ya mafhuno a tshati ya mvumbu ya mutsho.
Foniki: Ish, fh, nw, th, ng
Nwalani mafhuno, buguni yanu ya njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

58 Tshati dza mutsho

Rekhodani mutsho wa vhege ino
U tevhakanu nga alfabethe
Madzinavukuma

59 Nga tshifhangade?

U vhala khathihhi na vhagudi (Nganetshelo)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: th, h, g, lh, nd
Muhrwalo: Nwalululanu flungo.

Themo ya 2: Vhege dza 1 - 5

U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: nz, nh, nt, kw
Itani njowenwénde ya u rhwala Jeđere Tt.
Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimadivhiwa

44 Ki tshee lwanze-bitshini

U rhwala mutuvehe.
U rhwala posikarađa.
U rhwala mađuvha a vhege a tshi tou tevhakanu.
Ambani mađuvha na ita duvhia jirwe na jirwe.
Nwalani mafhuno nga zwihiwlwane na ita duvhia jirwe na jirwe.
Tumekanyari zwihiwlwane ni kone u khajara tshifanyiso.

45 Ki tea u huma zwino

U vhala khathihhi na vhagudi (zwiangaredzi)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: n, i, d, ts
Itani njowenwénde ya u rhwala Jeđere Ww.
Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.
Maipfimadivhiwa

46 Nciliyi ya u vhuya

Olan i tshifanyiso tshi phukha ya daka ine na tama u i vhona. Zwino talutshedzani kijasi tshifanyiso tshirwe.
Nwalani mafhuno rga tshifanyiso tshirwe.
Talani mutalo ni tshi fhdzisana mafhuno u itela u sumbedza u pefesa tshitorshi.
Fhedzisana mafhuno ni tshi shumisa mmbw, j, nngw na ngw. Ni kone u lühanyre ipi na tshifanyiso tshi teaho.
U tevhakanu nga alfabethe: Fhedzisani u ola tshifanyiso tshi khajare.

48 Ko vhuya tshikoloni

Olan i tshifanyiso tshi phukha ya daka ine na tama u i vhona. Zwino talutshedzani kijasi tshifanyiso tshirwe.
Nwalani mafhuno rga tshifanyiso tshirwe.
Talani mutalo ni tshi fhdzisana mafhuno u itela u sumbedza u pefesa tshitorshi.

49 Ko vhuya hayani

Anetselani mafhunomaitei (nyusi)

Nwalani mafhunomaitei

Vhumbani mafhuno nga u tuma zwipiga zwihiwlwane.

Olan indla ye bisi ya tshimbila ngao tshitorshi ni tshi itela u sumbedza u pefesa tshitorshi.

60 U bula tshifhinga

U vhala watshi (kiloje)
Dzenisan i tshifhinga kha watshi
Nyito ya u diphina (Gerani watshi kha gwati ja muraha ja bugu ni nambambatedze marjanja khala. Sumberdani khonani yanu zwifhinga zwotje zwo)

61 Ndi tshifhingade?

U vhala khathihhi na vhagudi (Nganetshelo)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: w, s, y, kw, r
Muhrwalo: Nwalululanu flungo.

Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Maipfimadivhiwa

62 Nga tshifhingade?

Lühanyre zwifhinga zwihiwlwane na zwi takalela kha khalarwaha irwe na irwe.
Nwalani tshifhinga, ni kone u ola marjanja kha watshi ni tshi sumbedza zwifhinga zwone.

Mitajisan wa maipfi ni tshi ita njowenwénde ya mibvumo

63 U ambarela mutsho

U vhala khathihhi na vhagudi (Guranda)
U shumisa vhusevhegi ha u vhona nga maio kha u bvumba uri tshitorshi amba nga mini
U kona u topola zwidodombedzwa zwihiwlwane kha mañwalwa e a vhalawa
Njowedzo ya tholokanyondivho (Fhindulani mbudziso nga mafhungo o fhelelaho)
Foniki: v, h, d
Muhrwalo: Nwalululanu flungo.

Nwalani mafhuno buguni dza njowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Maipfimadivhiwa

64 Gurandia yanga

Ambani nga mafhunomaitei a inwi muje
Nwalani gurandia ya inwi muje
Gerani muposi wa bambiri ni u nambatedze

1 Ri humela tshikoloni

Kha ri vhale

Ro vhuya tshikoloni. Ro awela ra
diphina.

Kanakana na Ndumeliso who vhuya.

Vha khou amba nga zwe vha ita musi
tsho vala.

Ndamulelo

Ndo ya nda dala ha
makhulu.

Sam

Ro vha ro ya Iwanzheni.

Duvha:

Ann

A tho ngo ya fhethu.

Huu!
Huu!

Nndinde

Ndalamo

Ndo dalela malume. Nda tamba na vhazwala
vhanga Maluṭa na Tshimangadzo.

Kha ri nwale

Vhalani fhungo nga lithihi nga lithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda
kana ni dzenise tshifhamban kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Vhana vho vhuya tshikoloni.

Ndalamo o ya lwanzheni tshikolo tsho vala.

Ndalamo ha ngo ya fhethu.

Divhamaiſfi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi
mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

Maipfimađivhiwa

ha	lwanzhe	fhethu	dalela
hama	lwela	fhasi	dina
hana	lnone	fhola	dondo

dalela
vhazwala
tamba

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.
Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni
tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

A A

a a

2 Ndo vhuya tshikoloni

Themo ya 1 - Vhege dza 1

Kha ri ite nyito

Olani tshifanyiso tsha zwe na ita musi tshikolo tsho vala.

Kha ri nwale

Nangani ipfi jithihi ni fhedzise ngalo fhungo.

vhona	Ndo _____ malume wanga.
dalela	Vhana vha malume wanga ndi _____ vhanga.
vhazwala	Ndo _____ phukha nnzhi zuu.
vhone	Vhana _____ vho vhuya tshikoloni.

Duvha:

Kha ri nwale

Nwalani mafhungo mararu nga zwe na ita musi tshikolo tsho vala.
Shumisani manwe a aya maipfi ura ni thuse.

vhona

diphina

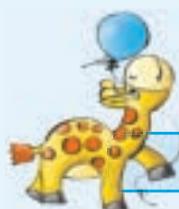
Iwanzhe

dalela

tamba

zuu

tshikepe

Kha ri diphine

Zwino no vhuya tshikoloni. Ni do ita mini vhege yothe? Dzhenisani maduvha a vhege. Zwino olani tshifanyiso tsha zwine na do ita duvha linwe na linwe ni kone u talutshedza khonani yanu.

Swondaha

Nga Musumbuluwo ndi do ...

Nga Swondaha ndi do ...

Lavhuvhuli

Lavhutanu

Kha ri vhale

Mudededzi

Muñwe na muñwe u tea u
ambara yunifomo.

Sam

Yunifomo yanga yo no vha t̄hukhu.
Ndo hadzima ya Maluṭa ya kale.

Vhonani

Yunifomo yanga ndi ntswa.
Yo khwāt̄ha u fhira ya mahola.

Duvha:

Ann

Yunifomo yanga i a pata.

Ntakadzeni

N̄ne a thi athu rengelwa yunifomo.
Khotsi anga vha do renga vha tshi hola.

Kha ri nwale

Vhalani fhungo nga lithihi ngalithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda
kana ni dzenise tshifhamban kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Yunifomo ya Kanakana i a mu pata.

Ndamulelo u na zwiabaro zwiswa.

Ndalamo u do rengelwa yunifomo musi khotsi awe vha
tshi hola.

Divhamaipli

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi
mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

thukhu	hadzima	pata	hadzima
tharu	hola	pota	kudzembe
thonono	huma	puta	madzina

Maipfimadivhiwa

pata
rengela
hadzima

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni
tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

B B

b b

MUDEDDEDZI: Tsaino

Duvha:

Yunifomo yanga

Kha ri ite nyito

Dioleni no ambara yunifomo ya tshikolo.

Kha ri nwale

Fhedzisani garaṭa ni diale tshifanyiso.

Dzina langa ndi _____.

Ndi kha Gireidi _____.

Ndi na miwaha ya _____.

Tshikolo tshanga tshi pfi _____.

Duvha:

Kha ri nwale

Nwalani mafhungo mararu nga yunifomo yanu ya tshikolo.
Shumisani manwe a haya maipfi uri a ni thuse.

thai

zwienda

hemmbe

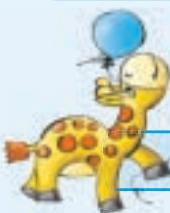
badzhi

vhurukhu

soqisi

tshikete

dzhesi

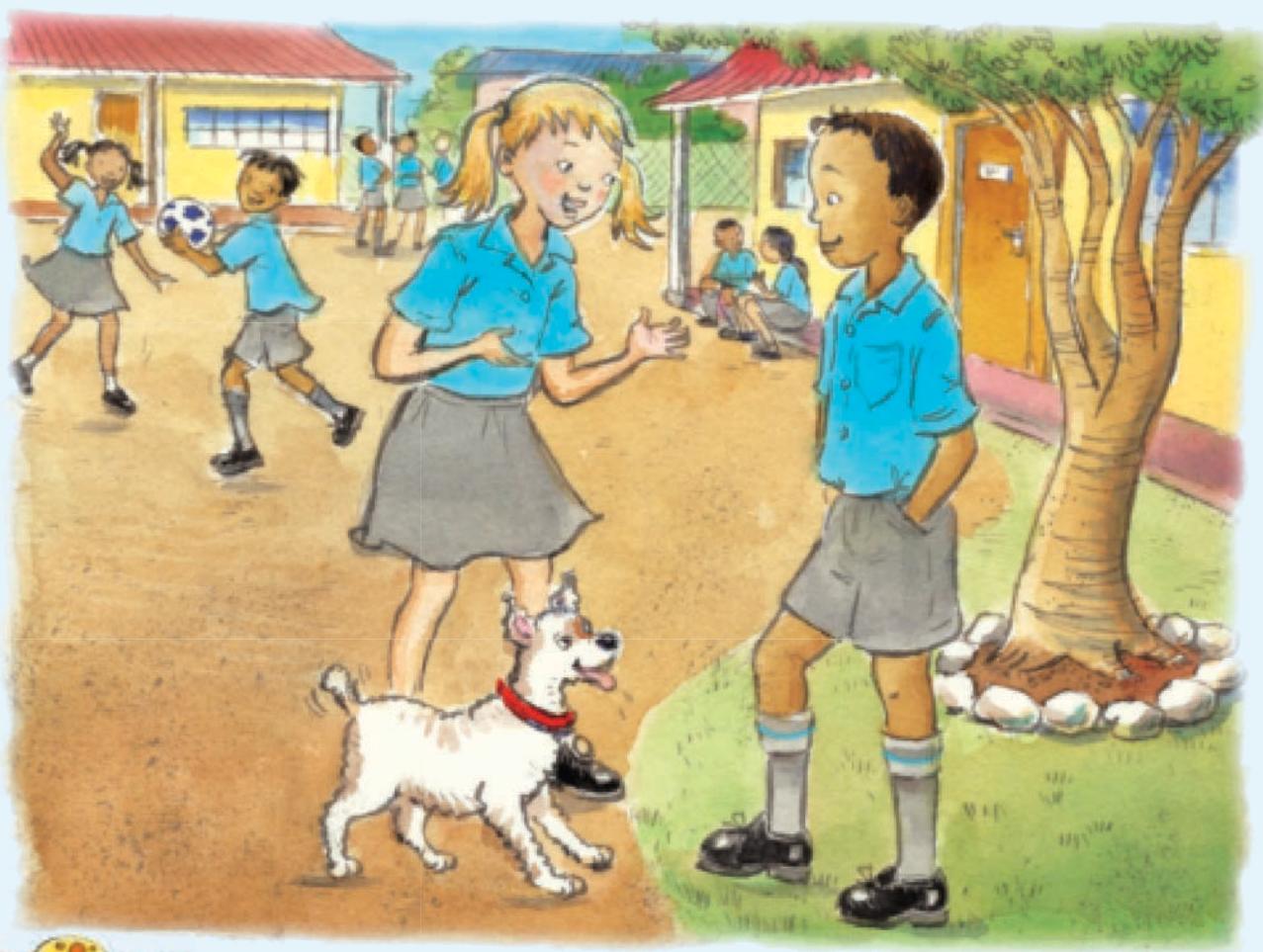
Kha ri diphine

Leibulani zwiambaro izwi.

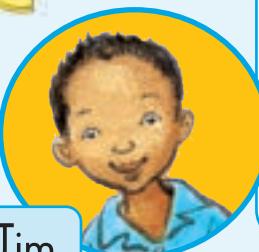

MUDEDEDZI: Tsaino |

Duvha:

Kha ri vhale

Jim

Nndinde

Ann

Ndi pfi Jim. Ndi muswa fhano. A thi na khonani. Ndi bva kha tshiñwe tshikolo.

"Ndi nga tamba na nnyi?" ndi Jim a no ralo.

Takalani na Kanakana vha vhona Jim o ima e e^{the}. Vha ya khae.

Hee, Jim, "ni khou ^{to}dou tamba na rine?" hu vhudzisa Kanakana.

"Idani Jim ri tambe ro^{the}," hu amba Kanakana.

Duvha:

Ann

"Ni do tamba na rine," ha
dadzisa Takalani.

Jim

Kha ri nwale

Vhalani fhungo nga lithihi nga lithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda
kana ni dzenise tshifhamban kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Jim ndi muswa tshikoloni.

Takalani na Kanakana vho ya vha amba na Ndamulelo.

Jim o no takala zwino.

Divhamaipli

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi
mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

muswa	khonani	e <u>t</u> he	ri <u>n</u> e
maswole	khokho	n <u>t</u> ha	vhan <u>a</u>

Maipfimadivhiwa

muswa
nnyi
khonani

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya malede aya.
Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni
tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

D D

d d

No ḥanganedzwa tshikoloni tshashu

Kha ri ite nyito

Musi ni kha tshigwada, itani litambwa line khalo na sumbedza uri ni ḥanganedza hani musidzana kana mutukana muswa.

Kha ri ambe

Vhudzisani khonani ḥanu uri ndi bugu ifhio ine vha nga tama u i vhala ni sumbedze tshivhalo nga khalara zwidanga zwi re tsini na bugu iyo.

Khonani dzaṇu dzo sumbedza u takalelesa bugu ifhio?

Khonani dzaṇu dzo sumbedza u sa takalelesa bugu ifhio?

Kha ri nwale

Nwalani mafhungo mavhili nga muňwe musi we na pfa ni tshi nga a ni na khonani shangoni. Shumisani maňwe a aya maipfi uri a ni thuse.

u shaya

khonani

tungufhala

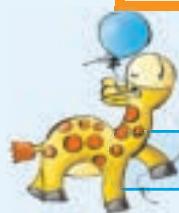
u sa

divha

muthu

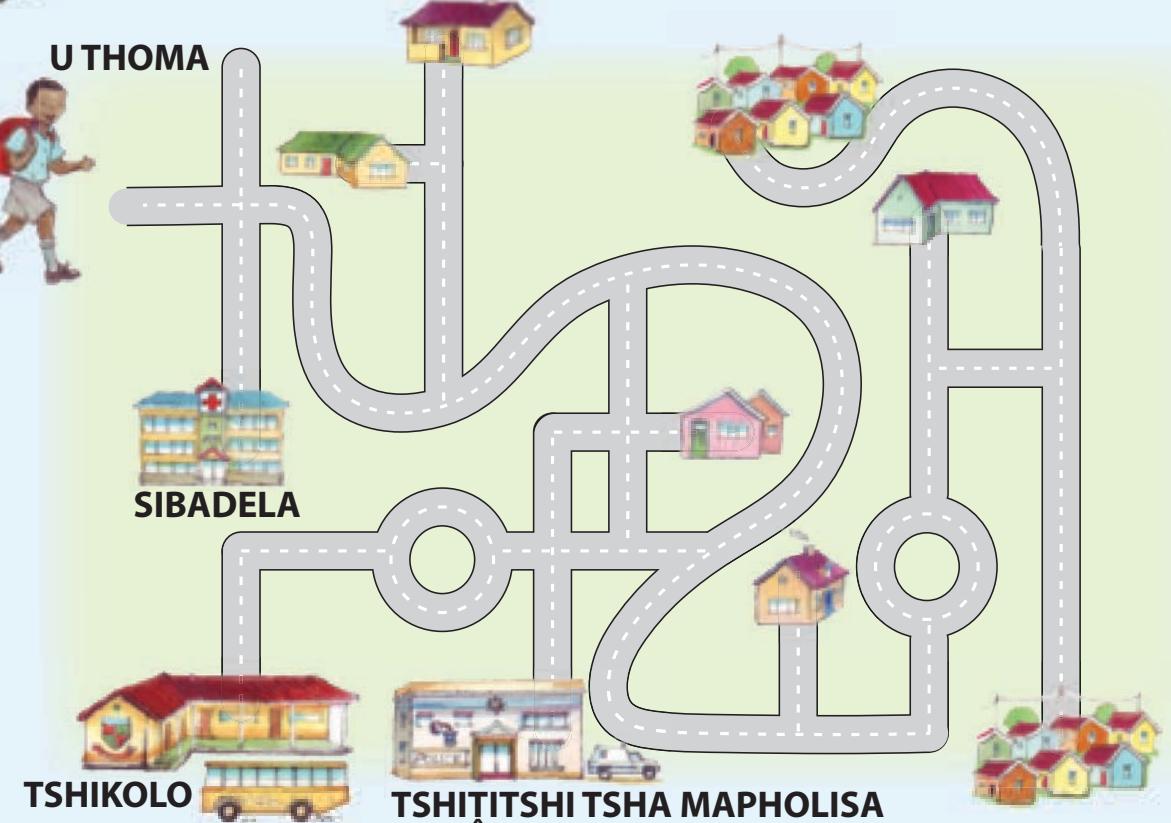

Duvha:

Kha ri diphine

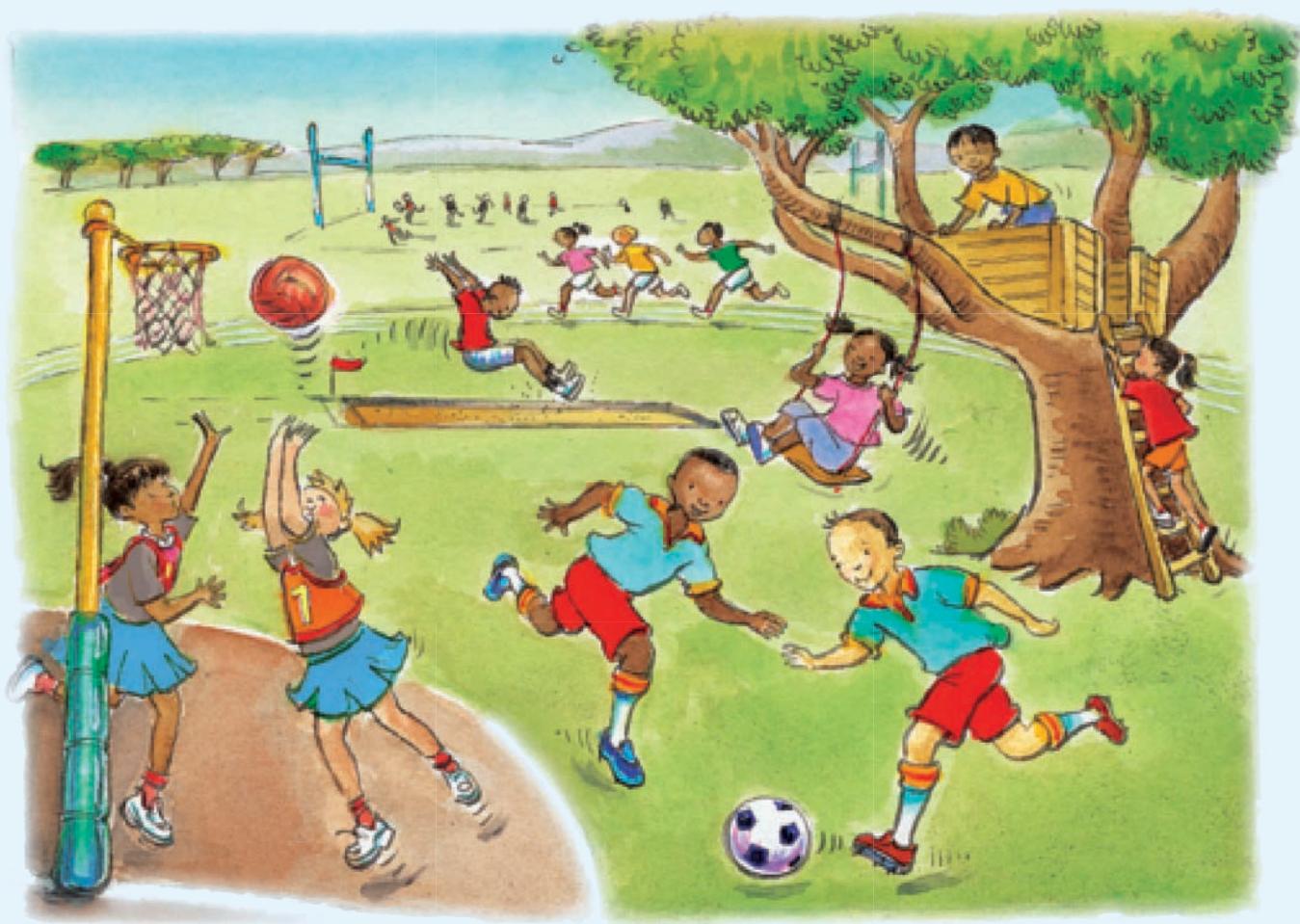
Thusani mutukana uyu muswa uri a wane ndila ya u ya tshikoloni.
Talutshedzani uri u khou fhira ngafhi na ngafhi.

MUDEDEDZI: Tsaino

Duvha:

13

Kha ri vhale

Ann

Ndi pfana na u tamba netibolo.

Vhonani

Ndi pfana na u dembetita na u tambela kudunji ku re ntha ha muri. Kudu ku ntha murini.
Ndi songo wa.

Jim

Ri tamba bola
ya milenzhe.

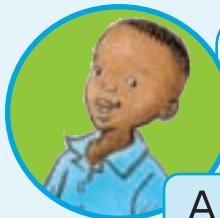
Jabu

Ndi funesa
mbambe. U
fhufha nzambo
zwi a takadza.

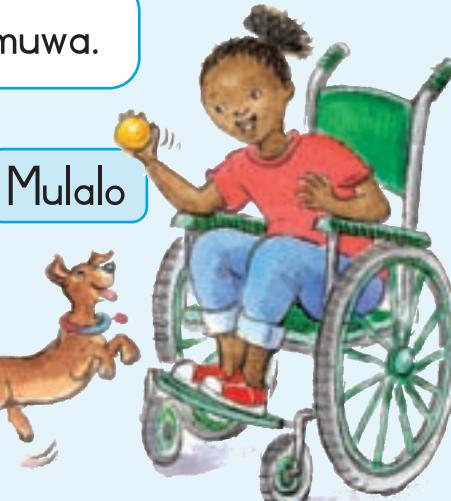

Duvha:

Ndi fhufha nga maga ndi tshi thamuwa.

Andrew

Mulalo

Mulalo ha tambi ngauri ha koni u tshimbila.

Ri a mu kunga ra tamba nae.

Kha ri nwale

Vhalani fhungo nga lithihi nga lithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda kana ni dzenise tshifhambano kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Mulalo u tshimbidza mmbwa yawe.

Ndalamo u pfana na u tamba netibolo.

Andrew na Mashudu vha tamba bola ya milenzhe.

Divhamaiipi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

tamba	pfana	nzambo	funesa
tumba	pfela	nzenene	fana
thumbu	pfuka	muruñzi	founu

Maipfimadivhiwa

kuduni
mbambe
fhufha

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya malede aya.
Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

D D

d d

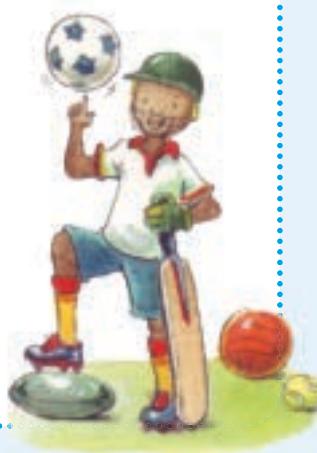
8 Ndi pfana na mitambo

Themo ya 1 – Vhege dza 2

Kha ri ite nyito

Olani tshifanyiso tsha mutambo une na funesa u u tamba.

Kha ri nwale

Fhedzisani maipfi aya. Nangani maipfi kha mutesvhe.

khekhe

netibolo

u fhufha

mbambe

khovhe

mafhi

u dzhena
tshikolo

Ndi takalela

A thi takaleli

Ndi takalela

A thi takaleli

Duvha:

Kha ri nwale

Nwalani mafhungo mararu nga ha mutambo wa zwipotso kana mutambo une na funesa u u tamba. Shumisani manwe a haya maipfi ura ni thuse.

gidima

tamba

takalela

mutambo

fhufha

diphina

Kha ri nwale

Vha khou tamba mitambo ifhio?

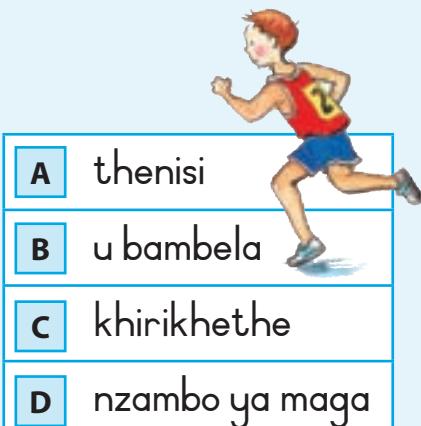
Wanani phindulo yo teaho tshifanyisoni ni i tangedzele.

- A bola ya milenzhe
B khirikhethé
C ragibii
D thenisi

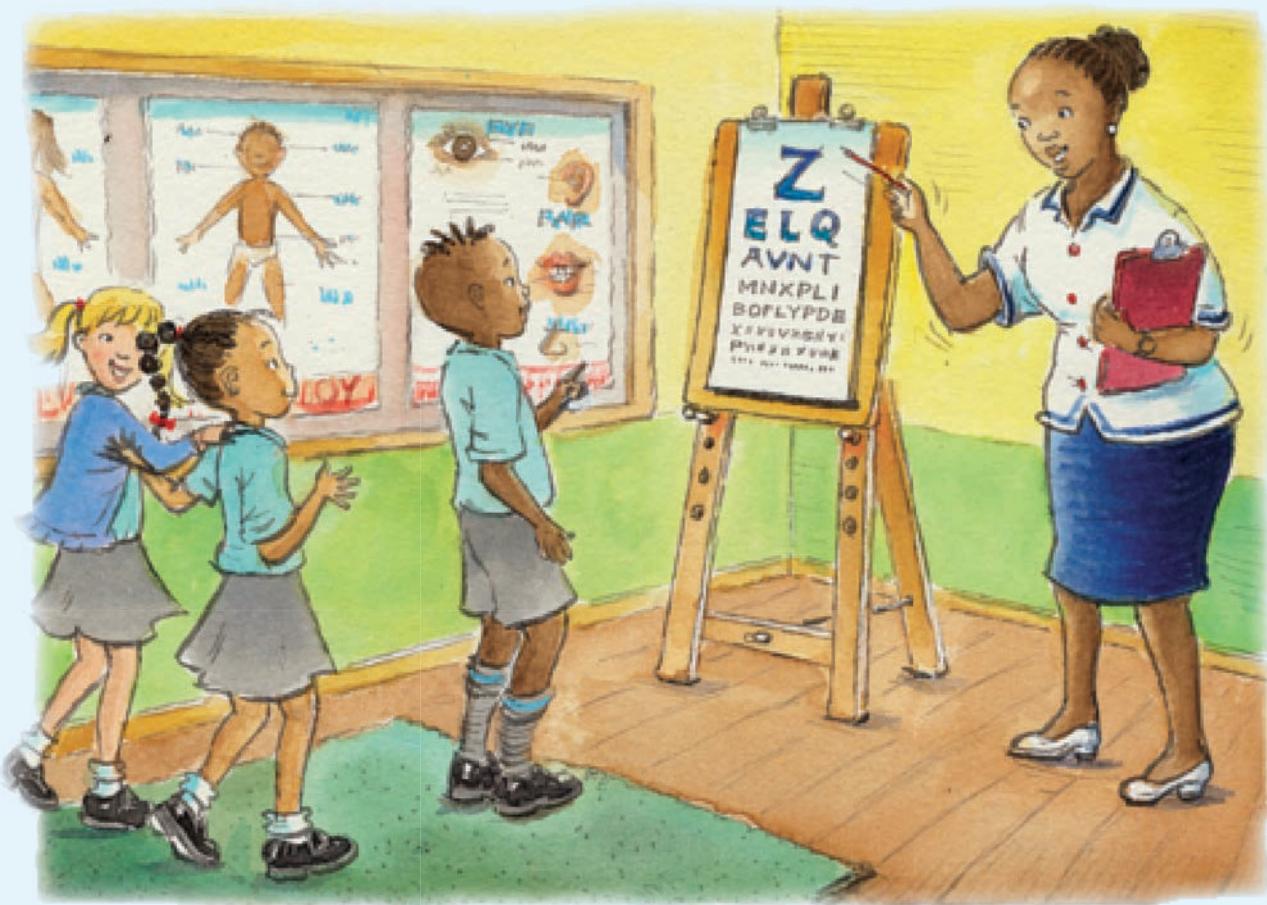
- A u bambela
B khirikhethé
C u fhufha
D netibolo

- A ragibii
B khirikhethé
C judo
D netibolo

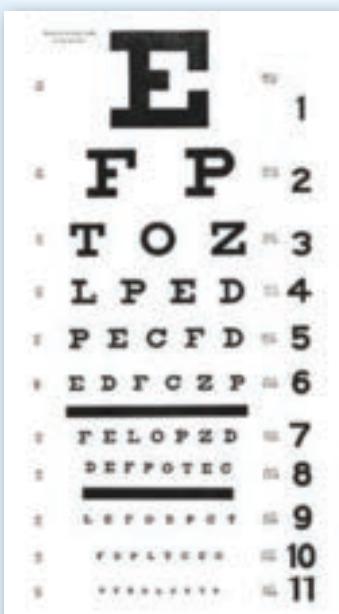

- A thenisi
B u bambela
C khirikhethé
D nzambo ya maga

- A thenisi
B ragibii
C netibolo
D u bambela

Kha ri vhale

Namusi tshikoloni ho vha ho da muongi o da u ri sedza matō.

Fulufhelu u fanelu u wana ngilasi ngauri ha koni u vhona zwavhudī. U tea u dzula phanda kilasini.

Duvha:

Ann

Namusi tshikoloni ho vha ho da muongi o da u ri sedza mato. Fulufhelu u fanela u wana ngilasi ngauri ha koni u vhona zwavhudi. U tea u dzula phanda. Muongi vho ri humbelu uri ri whale tshati i re kha luvhondo.

Kha ri nwale

Wanani phindulo yo teaho mafhungoni ni a tangedzele.

Muongi o vha o <u>da</u> u ri <u>tola</u> :	A zwanda
B ma <u>to</u>	B Jabu
C milenzhe	C Susan
D n <u>devhe</u>	D Mandu

Ndi nnyi a no tea u wana ngilasi?	A Mary
B Mudzimamulilo	B Dokotela
C Muongi	C Susan
D Mureili wa ambulentse	D Mandu

Ndi nnyi we a <u>da</u> tshikoloni?	A Dokotela
B Dokotela u dalela tshikolo tshashu.	B Jabu
C Ma <u>to</u> ashu a a <u>toliwa</u> .	C Susan
D Ni a kona u pfa?	D Mandu

Thoho yavhu <u>di</u> ya tshi <u>tori</u> itshi ndi ifhio?	A Mandu u wana ngilasi.
B Dokotela u dalela tshikolo tshashu.	B Dokotela
C Ma <u>to</u> ashu a a <u>toliwa</u> .	C Susan
D Ni a kona u pfa?	D Mandu

Divhamaipfi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

muongi	phanda	luvhondo	tshati	bofu
mulingo	phuphu	luvhone	tshika	bapu

Maipfimadivhiwa

muongi
ngilasi
vhona

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.
Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

E E

e e

Kha ri ite nyito

Lavhelesani zwifanyiso ni vhudze khonani yanu uri muongi vha ri ni ite mini.

Ndi tambe zwanda.

Ndi tambe mano.

Ndi le mitshelo na miroho.

Ndi tavhanye u edela.

Kha ri nwale

Nwalani mafhungo mararu nga zwine muongi vha ri ni ite.

Ndi fanela u

Ndi fanela u

Ndi fanela u

Duvha:

Kha ri nwale

Fhedzisani mafhungo aya.

bambela

tshina

reila

imba

bika

pennda

A thi koni u

Ndi kona u

A thi koni u

Ndi kona u

Kha ri diphine

Livhanyani maipfi na zwifanyiso zwo teaho.

muongji

phuphu

tshati

bola

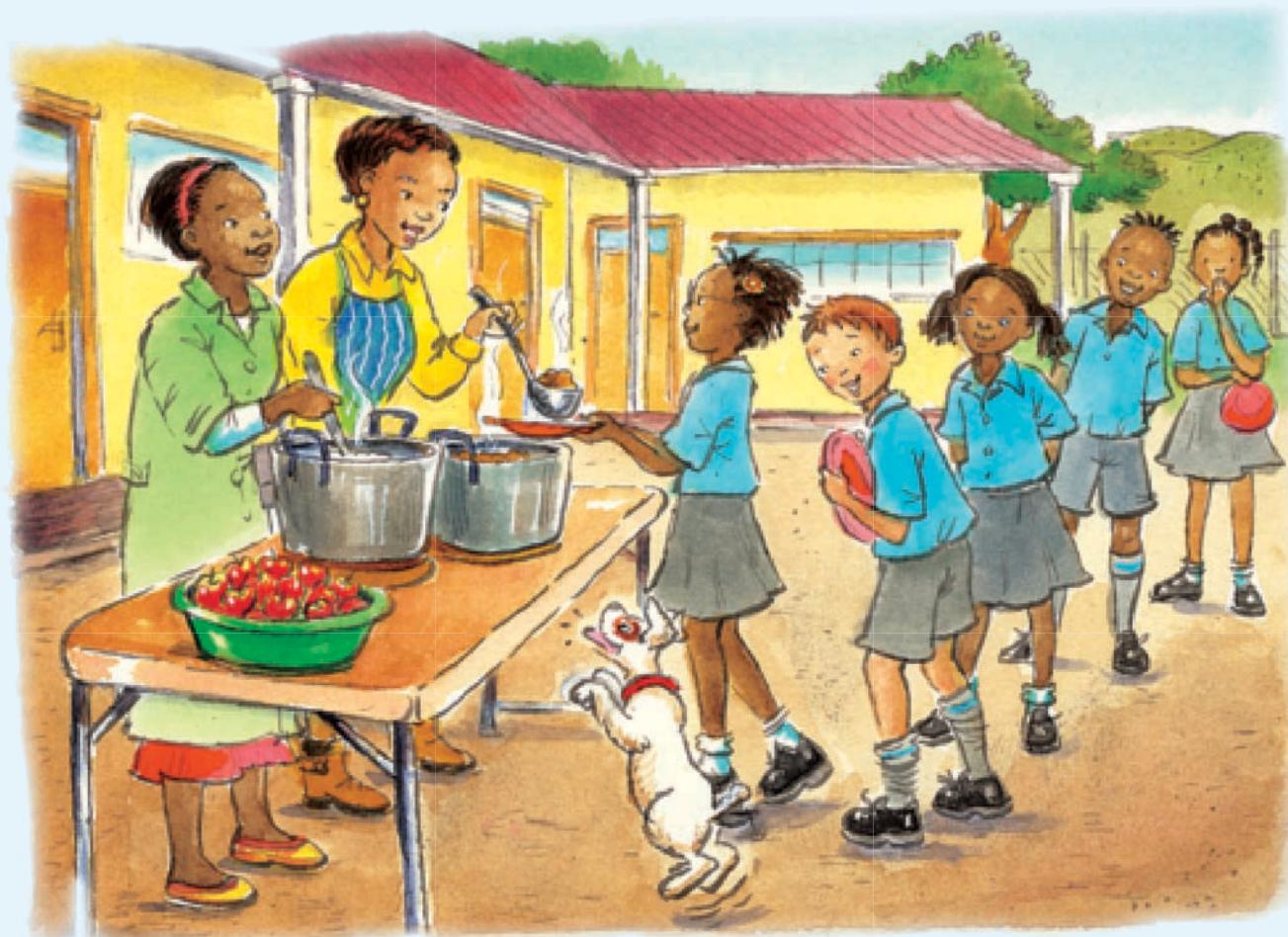
luvhone

MUDEDEDZI: Tsaino

Duvha:

11 Ri tshikoloni ri a la

Kha ri vhale

Vhalani mafhungo aya ni tangedzele maipfi a re na mubvumo **lw.**

Ann

Ngoho ri^{ne} ri na mashudu.
Ri phakhelwa zwiliwa tshikoloni.
Izwi zwiliwa ri zwi la nga bureiki.

Duvha:

Sam

Zwi^liwa zwa pfushi zwi ita uri ri si lwale.

Malindi o newa mishonga ngauri u khou lwala.

Ni a pfana na miroho?

Nomsa

Kha ri nwale

Vhalani fhungo nga l^lithihi nga l^lithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda kana ni dzenise tshifhambano kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Malindi u khou lwala.

Ri l^la zwiliwa nga bureiki.

Masindi u lesa mitshelo na miroho.

Divhamapfi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

mashudu	phakhelwa	zwiliwa	lwala	newa
mashango	khokhonya	zwino	lwendo	nala
mushumo	khukhulwa	zwanda	lwone	nukala

Maipfimadivhiwa

mashudu
lwala
bureiki

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

F F

f f

Kha ri ite nyito

Olani tshifanyiso tsha tshithu tshine na nga kona u tshi ita:

nukhedza	thetshela	vhona	
pfa	phuphuledza		

Kha ri nwale

Dzhenisani ipfi lo teaho tsini na tshiliwa tshiñwe na tshiñwe.

vhurotho	nama	khovhe	khekhe
mafhi	tshizi	makumba	apula
			ñawa
			vhukhopfu

Duvha:

Kha ri nwale

Nwalululani mafhungo ni tshi shumisa zwiga zwa u vhala zwo teaho. Ni elelwé u shumisa lederedanzi mathomoni a fhungo na kha madzina a vhathu kana a fhethu.

?, ., !,

ntakadzeni u funesa tshizi

Ntakadzeni u funesa tshizi.

vhonani u la ñama mitshelo na miroho vhege iñwe na iñwe

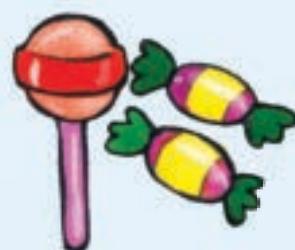
ni a pfana na ñawa

yowee ndo wisa makumba

Kha ri diphine

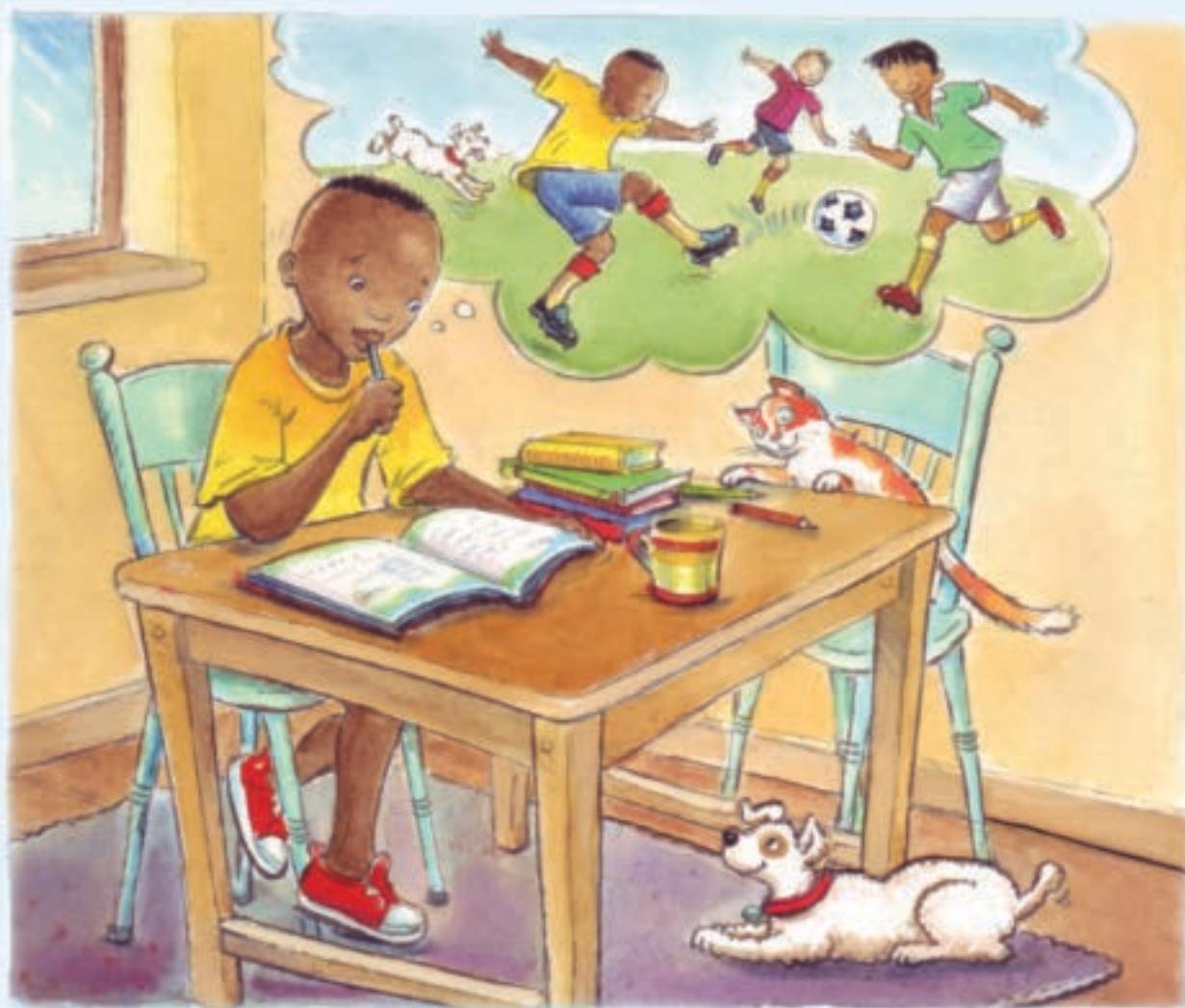
Khañarani tshibulocho ni tshi sumbedza zwiliwa zwine na zwi funesa.
Itani zwenezwovohu musi ni tshi sumbedza zwine khonani yangu ya zwi funesa.

	matshipisi	tshizi	mitshelo	malegere	miroho
Ndi funesa					
Khonani yanga u funesa					

MUDEDEDZI: Tsaino

Duvha:

Kha ri vhale

Ndi pfì Andrew. A thi pfani na u ita tshuñwahaya.

Ndi vhenga nga maanda u dzulela tshuñwahaya. Ndi funesa u tamba duvha lothe.

Mudededzi washu vha ri ri fanela u vhala ri hayani duvha linwe na linwe.

Duvha:

Andrew

Vha ri ndi fanela u ita tshunwahaya yanga
yo^{the} musi ndo no fhedza u tamba bola.

Ndi pfana na u gidimagidima ndi tshi raha bola.

Ndi a vha vhalela na vhone vha mmbalela.

Kha ri nwale

Vhalani fhungo nga lithihi nga lithihi ni dzhenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda
kana ni dzhenise tshifhambano kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Upfana na u gidimagidima a tshi raha bola.

Andrew u pfana na u ita tshunwahaya.

Khotsi awe vha a sedza uri u khou ita tshunwahaya naa.

Divhamai^fi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi
mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowezzo.

nwana	maanda	duvha	lo ^{the}	yanga
nwedzi	phanda	dola	lino	yone
tshunwahaya	vhand ^a	dala	langa	yawe

Maipfimadivhiwa

tshunwahaya
duvha
fhedza

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowezzo ni
tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

G G

g g

MUDEDEDZI: Tsaino

Duvha:

Ndi ita tshuiwahaya yanga tshifhinga tshoṭhe

Kha ri ite nyito

Nga vhavhilivhavhili, itani litambwa la Andrew a sa tendi u ita tshuiwahaya yawe. Muňwe wa vhoiwe a vhe mudededzi wawe. Ni mu vhudze uri ndi nga mini a tshi tea u ita tshuiwahaya.

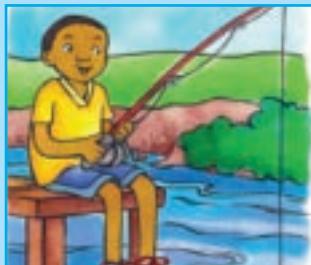

Kha ri ambe

Nomborani zwifanyiso zwi tshi tevhekana nga ngona.
Ni kone u ḥalutshedza khonani yanu tshitiori tshazwo.

3

2

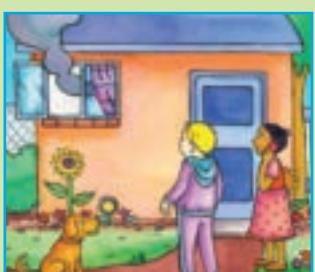
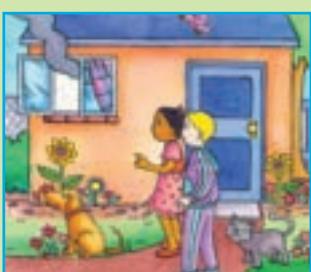

1

1

2

3

1

2

3

Duvha:

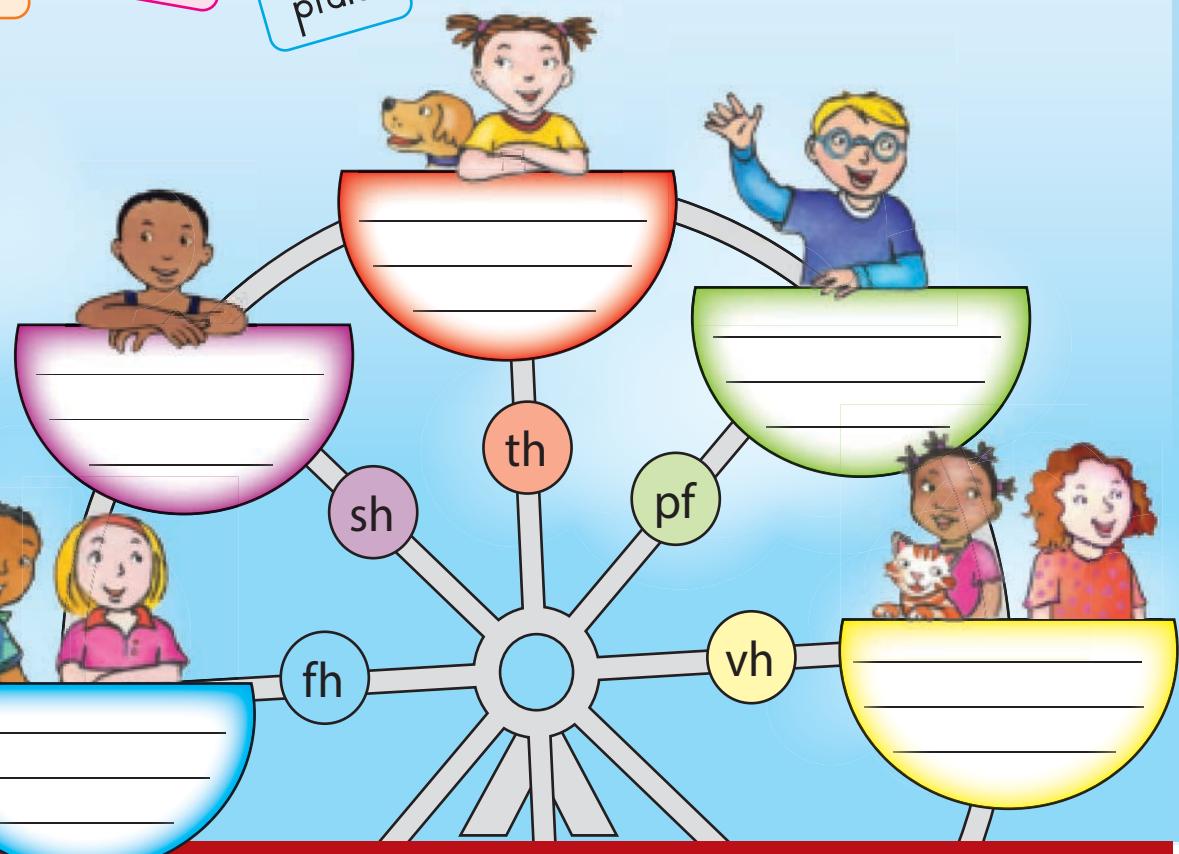

- 1
- 2
- 3

Kha ri nwale Nwalani maipfi aya mitani yone ya mibvumo.

fhanda shashe vhanda thatha vhula vhenga
thebvu pfufhi fhasi fhefha shenga pfuma fhula
pfala

MUDEDZI: Tsaino

Duvha:

Kha ri vhale

Vhalani mafhungo aya ni tangedzele maipfi a re na mubvumo y.

Namusi ndi la 20 la
Thafamuhwe.

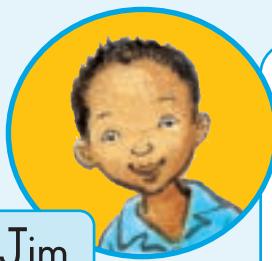
Ri khou ḥwala thesite.

Nndinde yo dzula yo ri sedza.

Ndi a kona u ḥwala na u vhalā
ngauri ndi ita tshunwahaya
yanga misi yothe.

Duvha:

Jim

Mudededzi wanga vha ri mushumo wanga wo naka.

Thesite dzi ita uri vha konevho u nthusa.

Kha ri ñwale

Vhalani fhungo nga l̄ithihi nga l̄ithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda kana ni dzenise tshifhambano kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Kilasi i khou ñwala thesite.

Nndinde yo dzula yo sedza vhana.

Thesite dzi thusa vhadededzi uri vha kone u thusa vhana.

Divhamaipti

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi mavhili kha u ñwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

Maipfimadivhiwa

ñwala
thesite
thusa

mu <h>we</h>	ñwala	sedza	kona	n <small>ne</small>
d <small>ihwa</small>	pala	sale	kanda	n <small>nu</small>
hwivha	ñala	sola	kumba	n <small>na</small>

Kha ri ñwale

Itani ndowendowe ya maleđere aya.

Ni kone u ñwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

H H

h h

MUDEDEDZI: Tsaino

Duvha:

Kha ri ite nyito

Khalenda

Vhudzisani khonani dzanu uri maduvha avho a mabebo ndi a lini. Dzenisani madzina avho kha nwedzi wo teaho afho kha khalenda.

Kha ri nwale

Vhudzisani khonani dzanu nna uri maduvha avho a mabebo ndi a lini ni nwale maduvha avho o vhambelana madzina.

Dzina la khonani	Duvha la mabebo
Vhonani	la 15 Thangule

Kha ri nwale

Nwalani duvha lanu la mabebo.

Duvha

Nwedzi

Duvha:

Khalenda

Phando

Luhuhi

Thafamuhwe

Lambamai

Shundunthule

Fulwi

Fulwana

Thangule

Khubvumedzi

Tshimedzi

Lara

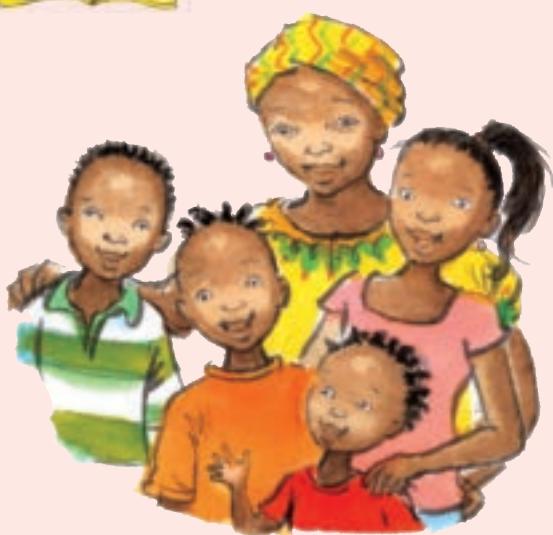
Nyendavhusku

MUDEDEDZI: Tsaino

Duvha:

Kha ri vhale

Muṭa wa ha Kanakana ndi
muṭuku. Wa ha Ntakadzeni ndi
muhulwane.

Ha hashu ri a funana.

Ntakadzeni u dzula na makhulu
wawe na vhazwala vhawé.

Duvha:

Nndinde

Vhanwe vhana a vha na vhabebi. Ri tea u vha thusa.

Nndinde i linda muṭa wa hashu vhusiku ro edela. Miñwe midini vha fuwa khovhe na zwiñoni kana nngu.

Kha ri ñwale

Vhalani fhungo nga l̄ithihi nga l̄ithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda kana ni dzenise tshif'hambano kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Muṭa wa ha Kanakana ndi muhulwane.

Muṭa wa ha Ntakadzeni ndi muhulwane.

Nndinde ndi tshimange.

Divhamaiḍfi

Vhalani maipfi ni thetshelene mibvumo, ni kone u shumisa maipfi mavhili kha u ñwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

muhulwane	hashu	vhazwala	vhanwe
mulwadze	vhashu	vhazwimi	miñwedzi
mulweli	mashango	tshizwa	miñwenda

Maipfimadivhiwa

muṭuku
dzula
vhawe

Kha ri ñwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u ñwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

I I

i i

Muṭa wa hashu

Kha ri ite nyito

Olani tshifanyiso tsha muṭa wa hanu.

Kha ri nwale

Nwalani maipfi aya mitšani yone ya milvumo.

ndele

tshizwa

phukha

ndima

kwana

phuphu

ndede

tshizi

kweta

Duvha:

Kharinwale

Nwalani fhungo nga muta wa hanu.
Shumisani man*we* a aya maipfi uri a ni thuse.

lufuno

muta

murathu

khaladzi

mulala

muswa

This image shows a red-bordered rectangular frame designed for handwriting practice. Inside the frame are five horizontal blue lines spaced evenly apart, intended for writing letters or words.

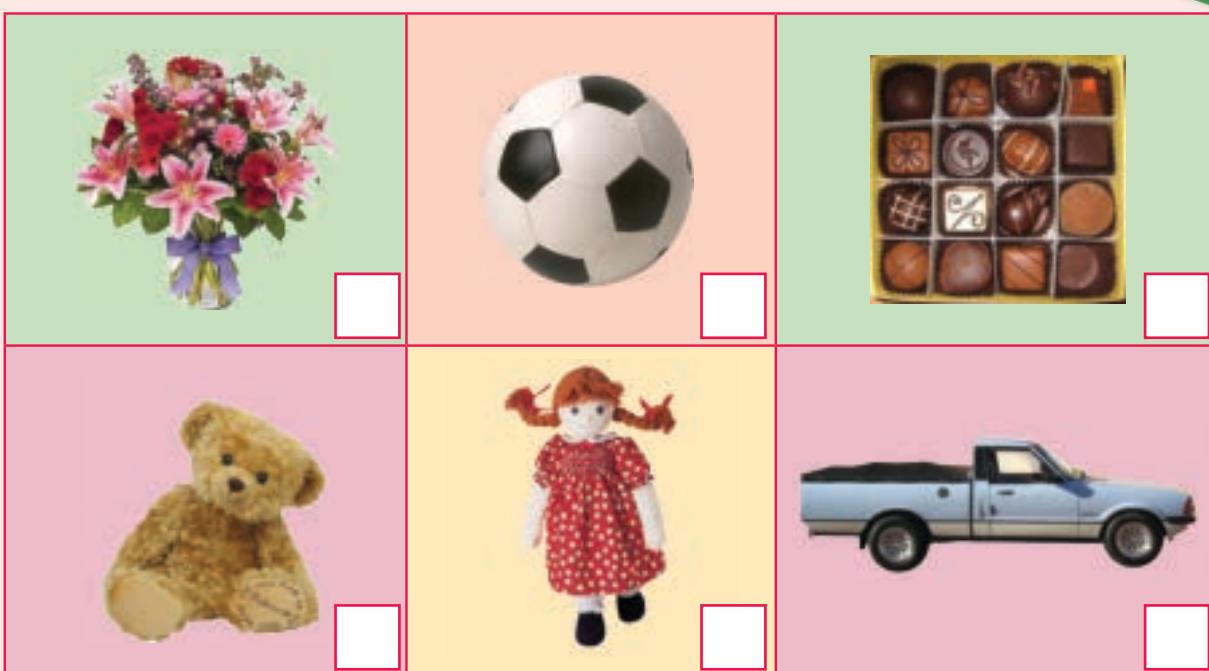

Kharidiphine

Nangelani muriwe na muriwe kha vha muta wa hanu mpho.
Hwayani mpho musi no no i fha muthu.
Mpho dzothe dzi tea u tanganya vhathu.

Bulaniuri:

Ndi do nea mme anga bege ngauri
yavho yo tahala.

MUDFEDZI: Tsaino

Duyha:

Kha ri vhale

Vhalani mafhungo aya ni tangedzele maipfi a re na mubvumo **th**.

Vhonani

Malume Vho Mamatho vho tshata nga
Mugivhela.

Rothe ro pembela na u imba na u tshina.

Muselwa o vha o naka tshothe. Ho vha hu na
zwiliwa zwinzhi zwa vhatu vhothe.

Na Nndinde yo vha i hone i tshi khou ri linda.
Kanakana a lesa zwiliwa zwinzhi a lwala. Vha mu
isa kiliniki.

Duvha:

Ri tshi fhedza vhatu vha dobela
tshika yo^{the} ha sala ho naka.
Vhonani a mbo di vha isala. O vha
a tshi khou gidimedza Nndinde.
A piringedzwa nga danda a wa a
vha isala tshanda. Vha mu isa kiliniki.

Kha ri nwale

Vhalani fhungo nga lithihi nga lithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda kana
ni dzenise tshifhamban kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Muselwa o vha o vhifha.

Malume Vho Mamatho vho tshata nga Mugivhela.

Ri tshi fhedza ro sia hu na tshika.

Divhamapfi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u
shumisa maipfi mavhili kha u nwala mafhungo buguni
yanu ya ndowedzo.

tshina	muselwa	zwinzhi	tsho ^{the}	fhedza
tshika	dobelwa	Iwanzhe	vho ^{the}	sedza

Maipfimadivhiwa

muselwa
shira
mashika

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.
Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni
tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Dzh Dzh

dzh dzh

Ndo diphinesa munyanyani

Kha ri ite nyito

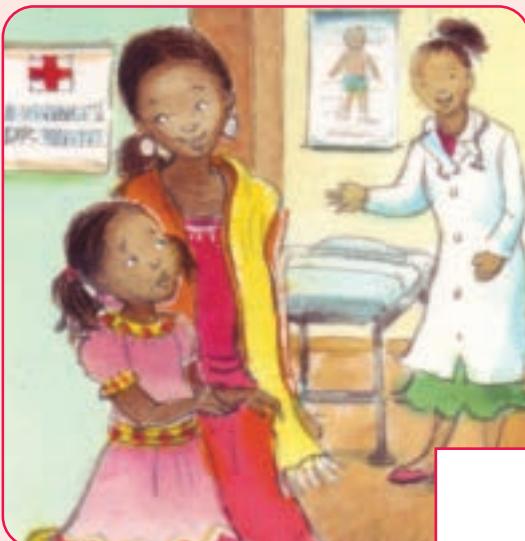
Itani litambwa ja zwe zwa bvelela kha Kanakana munyanyani.
Shumisani vhatambi vha tevhelaho:

- Takalani
- Nndinde
- Mme
- Dokotela

Kha ri nwale

Nwalani nomboro kha zwifanyiso izwi u thoma kha l u swika kha 4 zwi tshi tovhekana nga ngona. Talutshedzani khonani yanu tshitoro tshi re zwifanyisoni izwi.

Duvha:

Kha ri nwale

Ñwalani fhungo nga tshifanyiso nga tshithihi nga tshithihi.

Shumisani maipfi aya uri a ni thuse.

dokotela

munyanya

a wa

tshanda

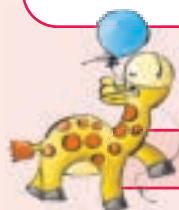
pombiwa

danda

gidima

kiliniki

(Handwriting practice area)

Kha ri diphine

Wanani ni tangedzele phindulo yo teaho.

A tungufhala

B takala

C sinyuwa

A takala

B sinyuwa

C tungufhala

A mulala

B muswa

C ñwana

A i khou na

B duvha lo bva

C vhuria

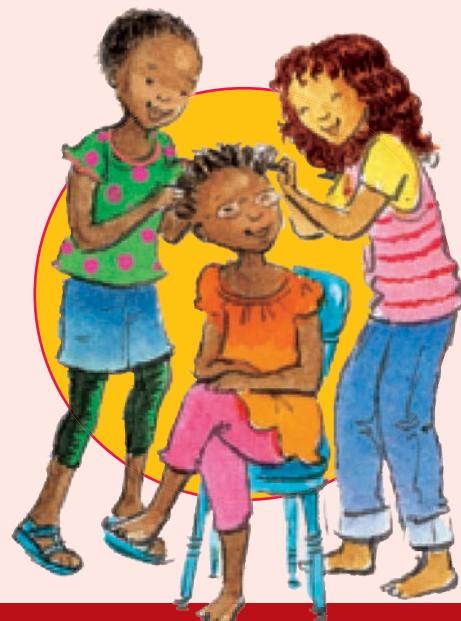
MUDEDZI: Tsaino

Duvha:

41

Kha ri vhale

Khonani vhukuma ndi tshithu
tshihulwane.

Ni na khonani?

Khonani yanu ndi nnyi?

Tshililo na Matodzi vha tamba
vhothe sa khonani vhukuma.

Duvha:

Vha tamba vha tshi
vhumbuluwa vha tshi sea na u
swat̄hana.

Khonani vhukuma dzi a thusana
nga mihumbulo i no fhaṭa.

Kha ri nwale

Vhalani fhungo nga lithihi nga lithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda
kana ni dzenise tshif hambano kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Tshililo na Mat̄odzi ndi khonani vhukuma.

Vha tamba vha tshi vhumbuluwa.

Khonani vhukuma dzi fundedzana u tswa.

Divhamaiḍfi

Vhalani maipfi ni thet shelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi
mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

Maipfimadivhiwa

thusa
funana
khonani

vhukuma	khonani	tamba	swat̄hana	fhaṭa
vhakoma	khokhonya	tumba	miswaswo	tata

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.
Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni
tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

K K

k k

Kha ri ite nyito

Musi ni kha tshigwada, tambani litambwa ja khonani ine ya khou lila thuso yanu.

Bulani tshi no khou mu dina na uri inwi na khonani dzanu ni nga mu thusa hani.

Kha ri nwale

Nwalani uri ni nga thusa nga ndilade hayani na tshikoloni.

1

Zwine nda nga thusa ngazwo tshikoloni

Handwriting practice lines for sentence 1.

2

Zwine nda nga thusa ngazwo hayani

Handwriting practice lines for sentence 2.

U thusa

3

Zwine nda nga thusa ngazwo khonani dzanga

Handwriting practice lines for sentence 3.

4

Ndi vhonnyi vha no nthusa?

Handwriting practice lines for sentence 4.

Duvha:

Kha ri diphine

Ri gidi mel a hayani ha Tshililo.

Ndi nnyi a no do vha wa u thoma u swika ha Tshililo? Thosani nga khoini. Ya wa nga tsho ho ni pfuka zwibulo ko zwivhili ni tshi ya phanda. Ya wa nga mutshila ni tshimbila tshibulo ko tshithi hi fhedzi ni tshi ya ha Tshililo. A no thoma u swika ha Tshililo ndi ene we a wina. Ipf i line na swika khalo ni a li vhala.

MUDEDZI: Tsaino

Duvha:

Kha ri vhale

Nndinde i dzulela u pandamedza tshimange.

Liñwe ḫuvha yo tshi pandamedza tsha gonya muri hune Nndinde a sa swikele.

Tshimange tsha hana u tsa.

Duvha:

Ndo shumisa leri u tshi tsitsa ndi tshi thuswa
nga Sosana.

Ra tshi fha mafhi na zwiñwe zwiliwa.
Tsha la tsha edela.

Kha ri ñwale

Vhalani fhungo nga lithihi nga lithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda
kana ni dzenise tshifhambanu kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Tshimange tsho pandamedza mmbwa.

Tshimange tsho gonya muri.

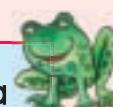
Vhonani o tsitsa tshimange murini.

Divhamai^fi

Vhalani maipfⁱ ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfⁱ
mavhili kha u ñwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

pandamedza	swikela	tsa	edela
tshiputo	swiswi	tsitsa	bodelo
posa	swika	vhutsi	disa

Maipfimadivhiwa
mathakheni
gonya
tsitsa

Kha ri ñwale

Itani ndowend^owe ya male^dere aya.
Ni kone u ñwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni
tshi shumisa maipfⁱ a no bva tshibogisini tsha maipfⁱ.

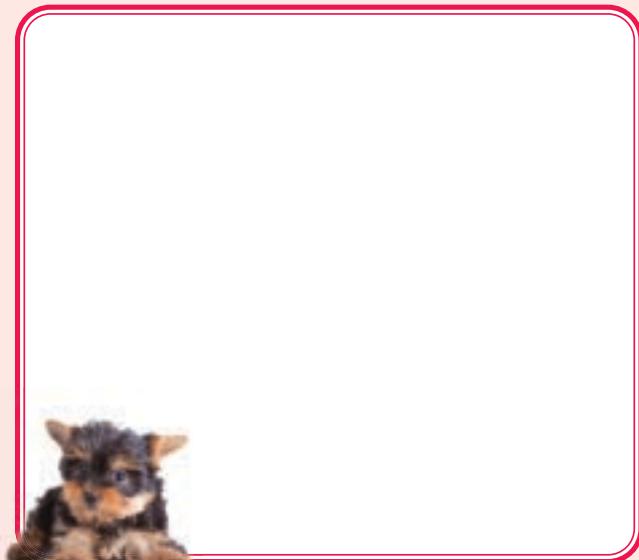

L L | |

Kha ri ite nyito

Olani tshifanyiso tsha tshipuka tshine na vhona u nga tshi nga vha tshifuohaya. Nwalani mafhungo mararu ni tshi amba uri ndi nga mini tshipuka itshi ni tshi tshi funesa.

Kha ri nwale

Nwalani masala one.

Ene

Inwi

Yone

Vhone

Rine

_____ o ya hayani nga bisi.

_____ ro nukadzwa nga mvula khulu.

_____ yo ri huvha.

_____ vha khonani dza mbiluni.

_____ ro lindela bisi vhuimabisi.

Duvha:

Kha ri nwale

Dzhenisani mibvumo yo t̄ahelaho ni fanyise ipfi na tshifanyiso tsho teaho.

m u y a n

n̄a_a	b_gu	lwa_o	n̄w_na	v̄ha_a

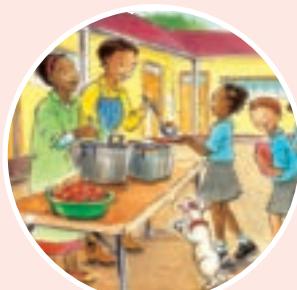

Kha ri diphine

Livhanyani zwifanyiso ni tshi sumbedza zwine na ita nga matsheloni, nga masiari na nga madekwana.

matsheloni
masiari
madekwana

Kha ri vhale

Vhalani tshitiori ni tangedzele maipfi o he a re na mibvumo ya sh na th. |

Ri tea u kunakisa midi na mahaya ashu.

Ha hashu ndi a swiela nda tanzwa thundu.

Matope a a dina musi ho na mvula. Ri kupula matope getheni ri sa athu swika mutani.

Duvha:

Lutendo u dzulela u shulula zwithu,
nda koropa.

Mudi wo dalaho mabammbiri a u
kuni na u naka.

Kha ri nwale

Vhalani fhungo nga lithihi nga lithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda
kana ni dzenise tshifhambano kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Matope a a dina musi ho na mvula.

Ri kupula matope nduni.

Ndo no fhedza u shuma ndi ya nda ka madzi.

Divhamaiipi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi
mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

Maipfimadivhiwa

ashu	swiela	tanzwa	mabammbiri	mvelele
hashu	swika	kanzwa	bommbini	mvuvhu
shulula	swaswa	tanzwu	mmbidza	mvula

shuma
matope
kuna

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni
tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

M M

m m

Kha ri ite nyito

Olani tshifanyiso tsha mishumo ine na vhenga u i shuma hayani.

Kha ri nwale

Nwalani mafhungo mavhili a zwithu zwine na vhenga u shuma.

A thi pfani na u

A thi pfani na u

Duvha:

Kha ri nwale

Dzhenisani maledere magumoni a ipfi ni fanyise ilo ipfi na tshifanyiso tsho teaho.

iela

ura

ole

enda

SW _____	SW _____	SW _____	SW _____

Kha ri diphine

Olani tshifanyiso
tsha zwine na ita nga
matsheloni, nga masiari na
nga madekwana.

Matsheloni

Masiari

Madekwana

Kha ri vhale

Tshikoloni hu pfi muñwe na muñwe u fanela u tamba mitambo.

Nñe ndi pfana na mbambe na bola na thenisi.

Ndo pfa hu tshi pfi hu na muñatñisano wa mbambe ya u gidima. Ndi do mbo di ya nda talela.

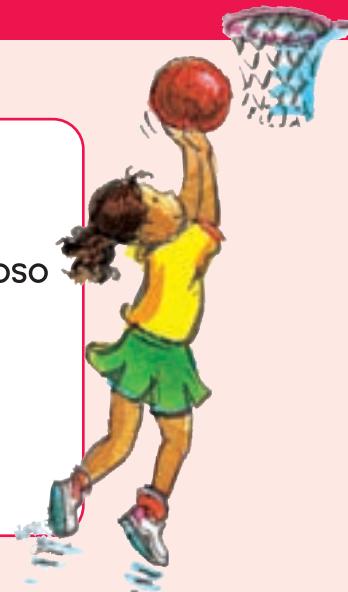

Duvha:

Kanakana u funesa u tamba netibolo.

Kha ri tambe mitambo ngauri ndi nyonyoloso yavhudzi.

Ri litshe u twa ro gogodela mbondo mavhengeleni.

Kha ri nwale

Vhalani fhungo nga lithihi nga lithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda kana ni dzenise tshifhambanu kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Kanakana u funesa u tamba khirikhethé.

Mitambo a si nyonyoloso yavhudzi.

Nne ndi pfana na mbambe, bola na thenisi.

Divhamaiipi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

hupfi	mitambo	nyonyoloso	muñwe
pfana	mbambe	nyala	miñwenda
pfuma	mbondo	lunyunu	muñwali

Maipfimadivhiwa

mbambe
nzambo
thenisi

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

N N

n n

Nyonyoloso na mitambo

Kha ri ite nyito

Elekanyani nga mutambo une na u funesa. Talutshedzani khonani yanu zwithu zwine na zwi funesa na zwine na si zwi fune.

Kha ri nwale

Ñwalani mafhungo mararu nga mitambo ine na i takalela na ine ni si i takalele.

Ndi takalela

A thi takaleli

bola.

netibolo.

u bambela.

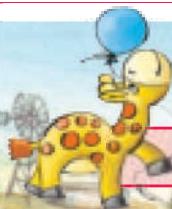
Kha ri nwale

Ñwalani maduvha a vhege a tshi tou tevhekana, ni thome nga Swondaha.
Olani tshifanyiso tsha zwine na ita nga Musumbuluwo.

Swondaha	
Musumbuluwo	
Lavhuraru	
Lavhuvhili	
Lavhučanu	
Mugivhela	
Lavhuča	

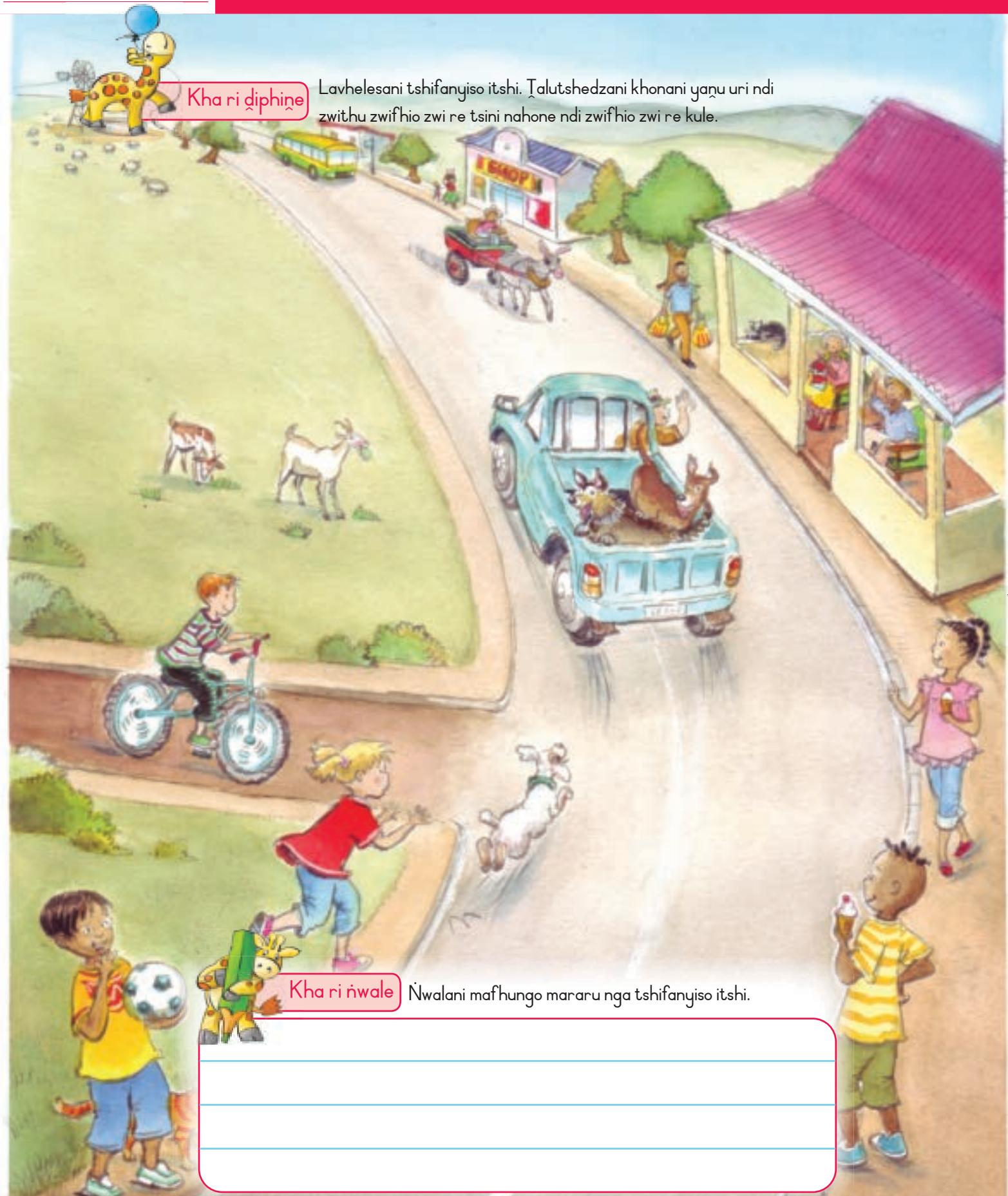

Duvha:

Kha ri diphine

Lavhelesani tshifanyiso itshi. Talutshedzani khonani yanu uri ndi zwithu zwifhio zwi re tsini nahone ndi zwifhio zwi re kule.

Kha ri nwale

Nwalani mafhungo mararu nga tshifanyiso itshi.

MUDEDZI: Tsaino

Duvha:

57

Kha ri vhale

Vhalani mafhungo aya ni tangedzele maipfi a re na mubvumo kh.

Ndi funesa u la miroho ya ngadeni ya hashu. Ri lima ngade tsimuni murahu ha nndu.

Ndi takalela u dzula nnda tsini na miroho ndi tshi khou i vhona.

Ro lima khavhishi, kherotsi, madabula, mutshaini na mat̄amat̄isi.

Duvha:

Malume vho nndela na mbeu uri ndi
ṭavhe. Miroho a i naki yo tsitsikana.

Hu dina mbudzi dzi no dzhena nga
tshivhana.

Ri ḋo tshi vala nga ḋarat̄a dza shona.

Kha ri ḋwale

Vhalani fhungo nga lithihi nga lithihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda
kana ni dzenise tshif'hambano kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Miroho yo liwa nga mmbwa.

Ndi takalela u dzula nnda tsini na miroho ndi tshi khou i
vhona.

Miroho i naka yo tsitsikana.

Divhamaiſfi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi
mavhili kha u ḋwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

Maipfimadivhiwa

mutshaini
khavhishi
lima

ngadeni	tsimuni	nndu	dzhena
nguvho	tsini	nnda	dzhia
mafhungo	tsitsikana	nndela	badzhi

Kha ri ḋwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u ḋwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni
tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

O O

O O

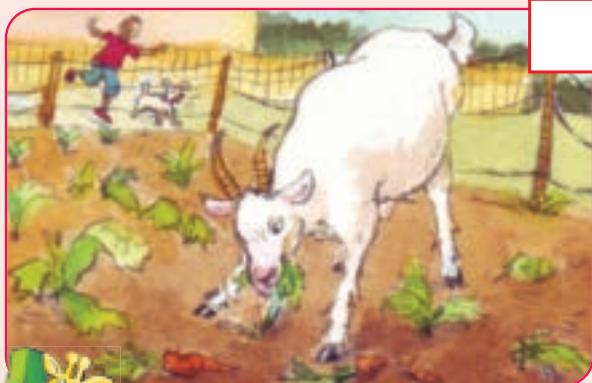
Kha ri ite nyito

Nga vhavhili nga vhavhili (phere), itani litambwa la musi mbudzi mbili dzi tshi dzhena ngadeni ya hanu dza la miroho. Ndi vhonnyi vhane vha do vha dzimbudzi ?

Kha ri vhale

Inwi na khonani yanu lavhelesani zwifanyiso izwi ni kone u nwala nomboro dzazwo dzi tshi tevhekana nga ngona.

Kha ri nwale

Nwalani mafhungo mavhili nga zwine na khou vhona tshifanyisoni itshi.
Shumisani marwe a aya maipfi uri a ni thuse.

mbudzi

yo la

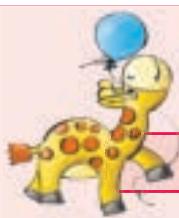
miroho

pandamedza

kugethe

Duvha:

Kha ri diphine

Lavhelesani mivhala iyi.

Talutshedzani khonani yanu uri hu nga bva muvhala ufhio arali na tanganyisa mivhala iyi.

Uvanganya mivhala

Mivhala mihulwane ndi:

mutswuku

ṭada

lutombo

Bulani uri:

Arali nda ṭanganyisa mutswuku na wa ṭada
ndi wana wa tshitopana _____.

mutswuku

+

ṭada

=

tshitopana

lutombo

+

ṭada

=

mudala

mutswuku

+

lutombo

=

phephulu

Kha ri vhale

Makhulu wanga vha mukegulu vho no aluwesa. Ndi a vha dedengedza tshifhinga tshoṭhe.

Vha gogodela nga mugo nda vha dzudza fhasi.

Vha tshi vuwa vha a mmbidza nda ḏa nda vha vusa.

Duvha:

Vha tshi **ṭoda** u **edela** ndi a vha ladza
nda vala vothi.

Zwi a takadza u dzula mudini u re na
lufuno.

Kha ri ḥwale

Vhalani fhungo nga ḥihihi nga ḥihihi ni dzenise thiki kha Ee ✓ arali ni tshi tenda
kana ni dzenise tshifhambano kha Hai ✗ arali ni sa tendi.

Makhulu vho no aluwesa.

Makhulu wawe vha gogodela nga luswielo.

Ha hashu a ri thusani.

Divhamaipfi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi
mavhili kha u ḥwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

wanga	dedengedza	tshif hinga	vuwa
aluwesa	dzudza	fhasi	vala
vuwa	takadza	fhelī	vothi

Maipfimadivhiwa

mukegulu
lalama
dzula

Kha ri ḥwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u ḥwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni
tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

P P

p p

Kha ri ite nyito

Ndamulelo ha pfani na u thusa vharîwe. Itani litambwa ni sumbedze uri ni do mu eletshedza hani.

Kha ri nwale

Wanani uri vhathu vha funesa mivhala ifhio. Vhudzisani vhana vhatanu kîlasini yanu uri mivhala ine vha i funesa ndi ifhio.

Dzina	Muvhala une a u funesa

Kha ri nwale

Shandulani mafhungo aya a bve kha tshifhinga tsha zwino a ye kha tshifhinga tsho fhiraho.

Ndi a thusa hayani

Mulovha

Dan na Sam vha tou fhufha vha tshi tsa bisini

Mulovha vho

Ri tamba phakhani

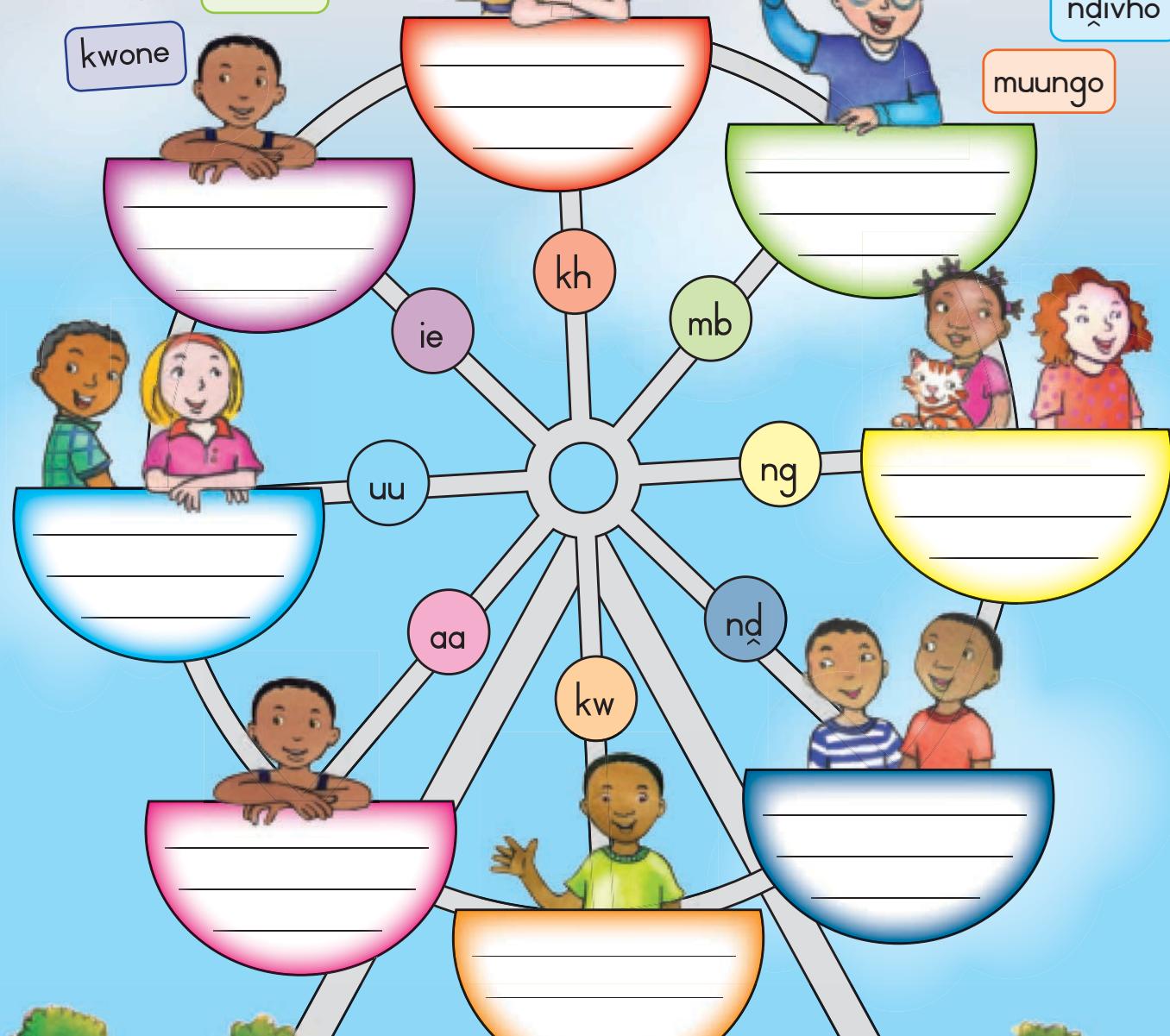
Mulovha ro

Kha ri diphine

Nwalani maipfi aya zwibogisini zwo teaho zwa mibvumo.

khani maano mielo khokho nguvho maanga muunda
 mbilu mbumo mbuvha ngalavha mbula kwanga
 ndila miedzi
 ngona kwone
 ndivho
 muungo

Kha ri vhale

Namusi ro pfa mafhungo madifha a tshi bva
kha mudededzi washu.

Vhonani

Vho ri vhudza uri ri do fara Iwendo nga bisi.
Hapfi ri do tuwa vhege yothe. Ro pfa ro takala
na zwikunwane.

Sam

"Ndo vha ndi sa lori uri ndi do fara
Iwendo," ndi Sam a no ralo.

"Ndi khou tama u ya bitshini", hu
amba Ndamulelo.

Duvha:

Ntakadzeni

"Ndi khou tama u vhona phukha dza daka.
Ro vha ro takalesa," hu amba Ndalamo.

Ann

Ndi todou bwa dindi lo tsaho musi ri
bitshini, hu amba Ntakadzeni.

Ri do tuwa ro ambara zwikhipha zwiwa
zwi no fana. Ro takalesa sa zwibwanana.

Kha ri nwale

Vhalani itsho tshi \ddot{t} ori ni fhindule mbudziso.

Samu o vha a tshi tama u ya ngafhi?

O vha a tshi tama u ya

Ndalamo o vha a tshi tama u vhona mini?

O vha a tshi tama u vhona

Avha vhana vha do dala tshifhinga tshingafhani?

Vha do dala

Divhamaiipi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi
mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

mafhungo	bva	zwibwanana	zwikunwane
madifha	bvuma	tibwa	munwe
fhethu	bvula	thubwa	nwisa

Maipfimadivhiwa

takala
dala
phukha

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.
Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni
tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Q Q

q q

Mafhungo madifha

Kha ri ite nyito

Ambani na khonani yanu nga fhethu hune na tama u dala hone na uri ni tama u vhona mini.
Ni ole tshifanyiso kha tshikhapha ni tshi sumbedza zwithu zwine na do zwi vhona.

Kha ri nwale

Nwalani dzina lanu.

Nwalani madzinavhukuma aya ni tshi shumisa malegeredanzo.

vhonani	sam	ndalamo	ndumeliso	kanakana

Nwalani madzina a khonani dzanu nna.

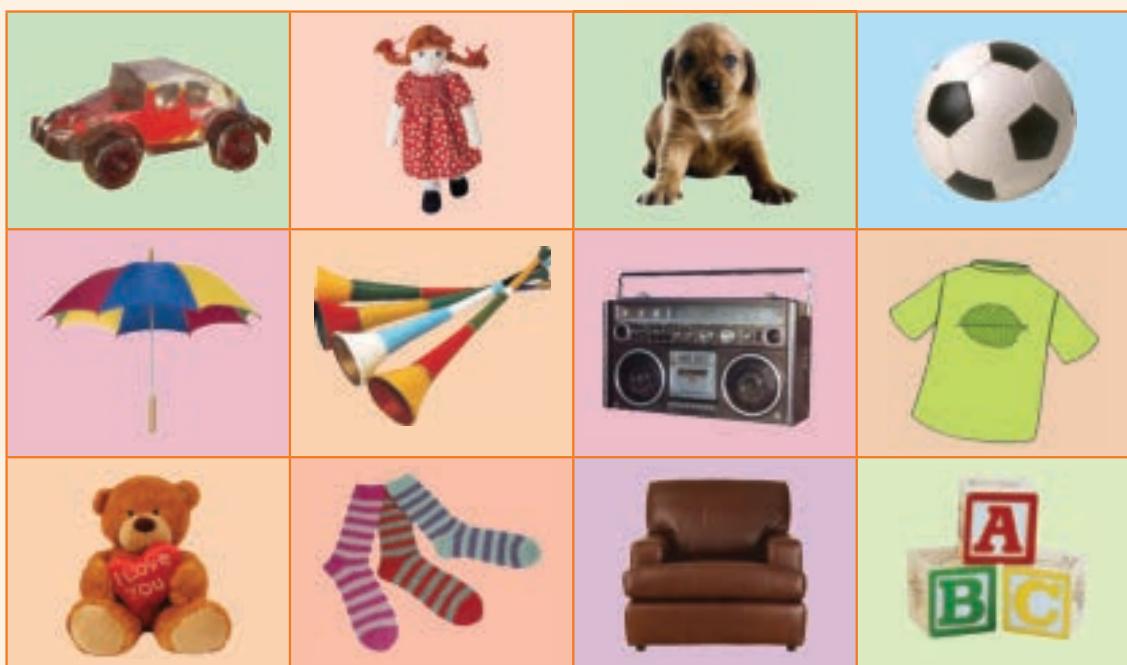
Duvha:

Kha ri diphine

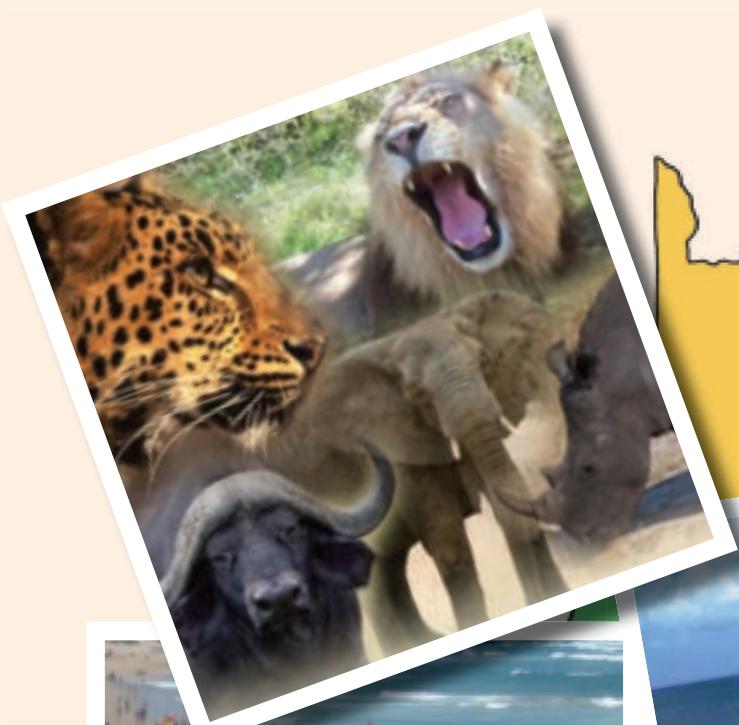
Bulani uria;

Ndi do fha mudededzi wanga tshisambureni ngauri vha
twa vho ima duvhani duvha lothe. Ndi do fha khonani yanga
tshibwanana tshanqa nqauri u funesa zwifuwo.

MUDEDZI: Tsaino

Duvha:

Kha ri vhale

Ro livha ngafhi?

Ri ḍo thoma nga u ya u vhona phukha dza ḫaka.

Ra tevhela nga u ya bitshini, Iwanzheni.

Ri ḍo tshimbila nga bisi khulwane ya tshikolo.

Mepe wo ri sumbedza f'hethu hune ra khou ya u dala hone.

Duvha:

Ndalamo

"Ndi khou ṭoda u pala na u bwa muṭavha bitshini," hu amba Ndalamo.

Ann

"Ndi khou ṭoda u vhona shaka yo aṭama mulomo," hu amba Ann."

Vhonani

"N̄e ndi khou ṭoda u vhona lidau lo aṭama mulomo na u ruda maṭo," hu amba Vhonani.

Kha ri nwale

Vhalani itsho tshiṭori ni fhindule mbudziso.

Ann o ri u khou ṭoda u vhona mini?

Ann u khou ṭoda u vhona

Ndalamo o ri u khou ṭoda u vhona mini?

Ndalamo u khou ṭoda u vhona

Vhonani o ri u khou ṭoda u ita mini?

Vhonani u khou ṭoda u

Divhamajpf

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

Iwala	dala	ṭota	bwa	pala
khulwane	dindi	aṭama	bwebwetela	paka
Iwanzhe	bada	maṭo	bwere	peta

Maipfimadivhiwa

vhona
shaka
bitshini

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

R R

r r

Kha ri ite nyito

Vhudzani khonani yanu nga fhethu
hune na tama u dala hone.
Ni ḫoda u vhona mini henengei?

Kha ri nwale

Tevhedzelani mitaladzi nga munwe ni wane uri avha vhana vha khou ḫodou vhona mini.

Ndalamo

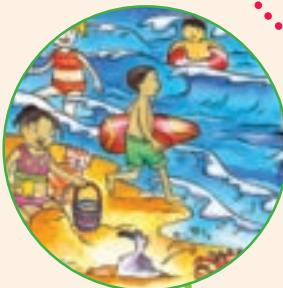
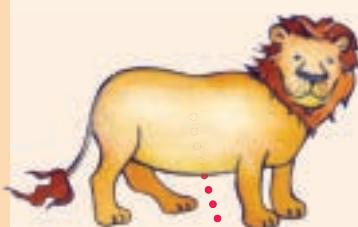
Vhonani

Andrew

Ann

Duvha:

Kha ri nwale

Nwalani fhungo nga tshifanyiso nga tshithihi nga tshithihi.
Shumisani maipfi aya uri a ni thuse.

edela

dzhena

ngomu

bege

takuwa

vhana

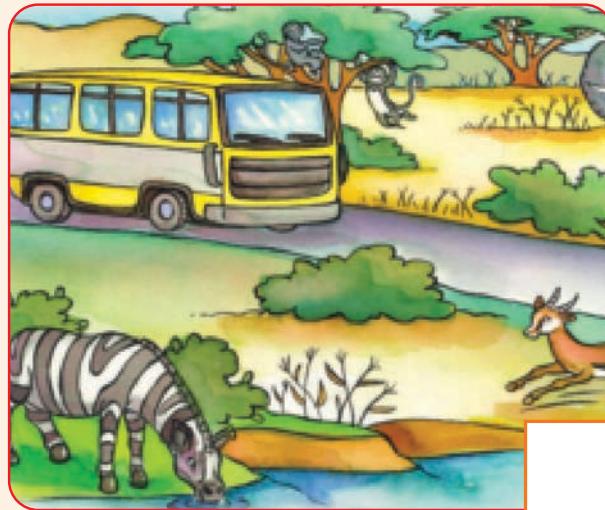
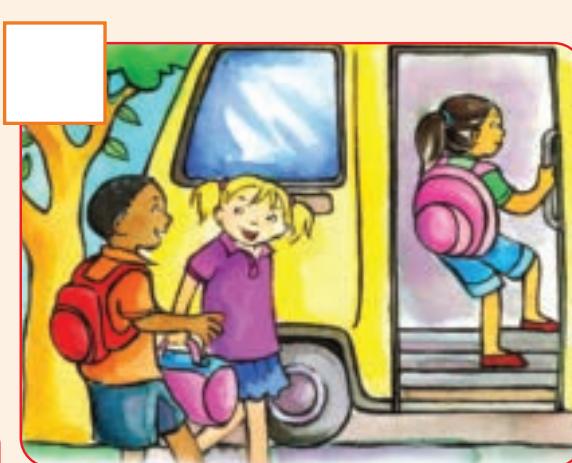
takalesa

Handwriting practice area with five horizontal lines for each word.

Kha ri nwale

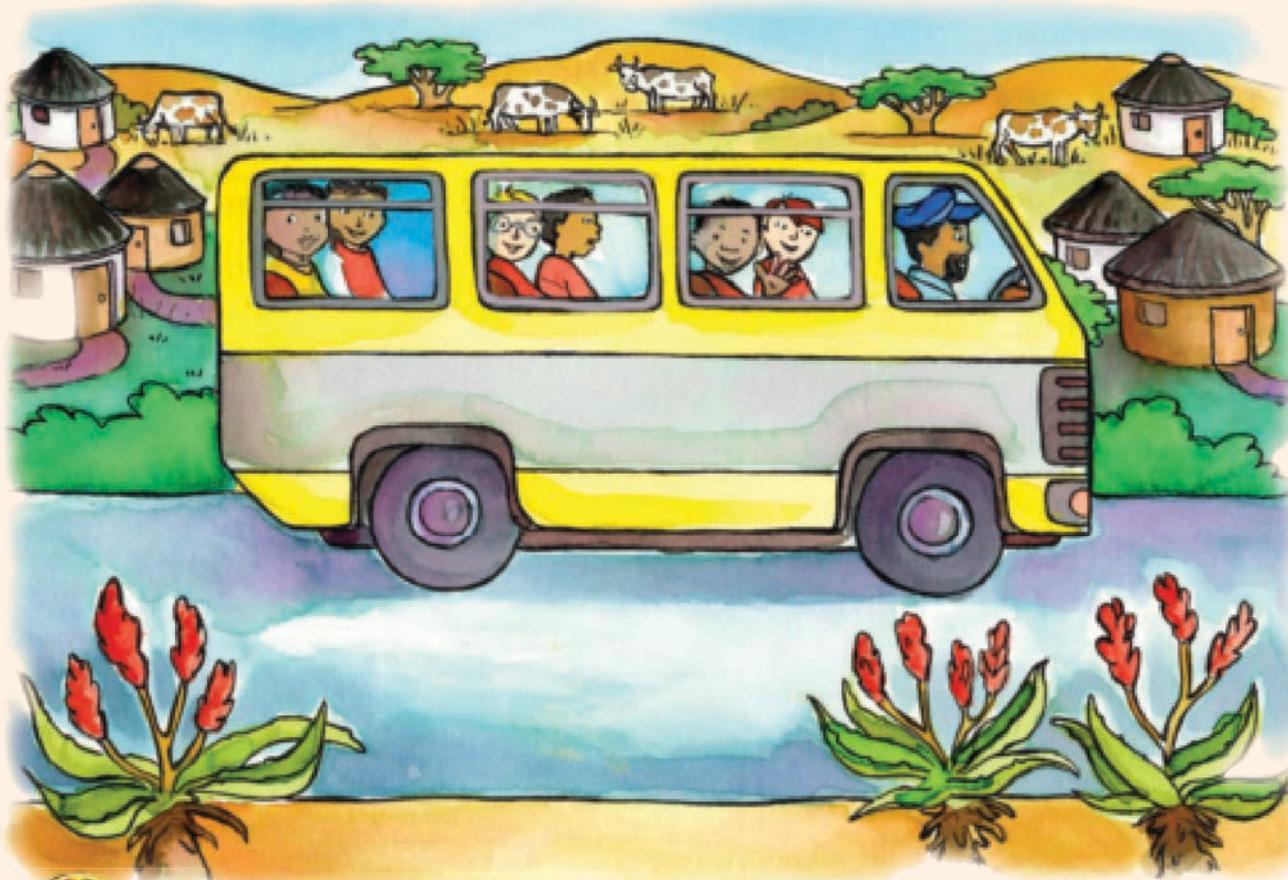
Nwalani nomboro kha zwifanyiso izwi u thoma kha l u swika kha 3 ni tshi sumbedza u
tovhekana hazwo nga ngona. Talutshedzani khonani yanu tshitiori tshi re zwifanyisoni izwi.

MUDEDZI: Tsaino

Duvha:

73

Kha ri vhole

Vhalani tshi^ɔri ni tangedzele maipfi o^ɔhe a re na mibvumo ya n na kh.

Ndi Musumbuluwo

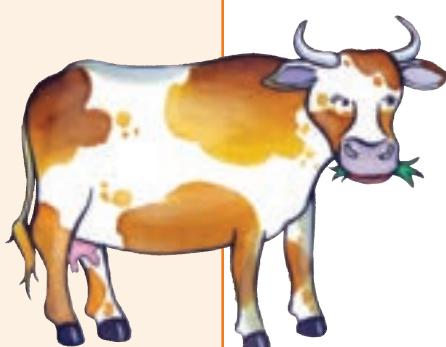
Ro no fhelela ro^ɔhe bisini zwino.

Ro livha getheni la Punda Maria.

Ri ya vhugalaphukha u vhona phukha.

Ri enda ri tshi sedza nnda nga mafasit^ɔere ri tshi vhona miri, kholomo na vhatu.

Hupfi kholomo dzi fana na nari. Nndinde na yone yo dzula na rine. I enda i tshi huvha kholomo.

Duvha:

Takalani u kaidza Nndinde.
I ṭoda u fhufhela nn̄da.

Ntakadzeni a ri, "Kha i do
dzula fhasi Nndinde!"

Kha ri nwale Vhalani itsho tshiṭori ni fhindule mbudziso.

Bisi i khou tshimbila ngafhi?

Bisi i khou tshimbila ndilani ya u ya

Ndi ngani Nndinde i tshi khou ṭoda u fhufhela nn̄da?

Ngauri i khou vhona

Vhana vha vhona mini ndilani?

Vha vhona

Vhugalaphukha hu dzula mini?

dzi dzula vhugalaphukha.

Divhamaiſfi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi
mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

zwino

phukha

dzula

fana

huvha

fana

kholomo

sedza

funa

huma

Maipfimadivhiwa

dzula
fhufhela
kholamo

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.
Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni
tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

S S

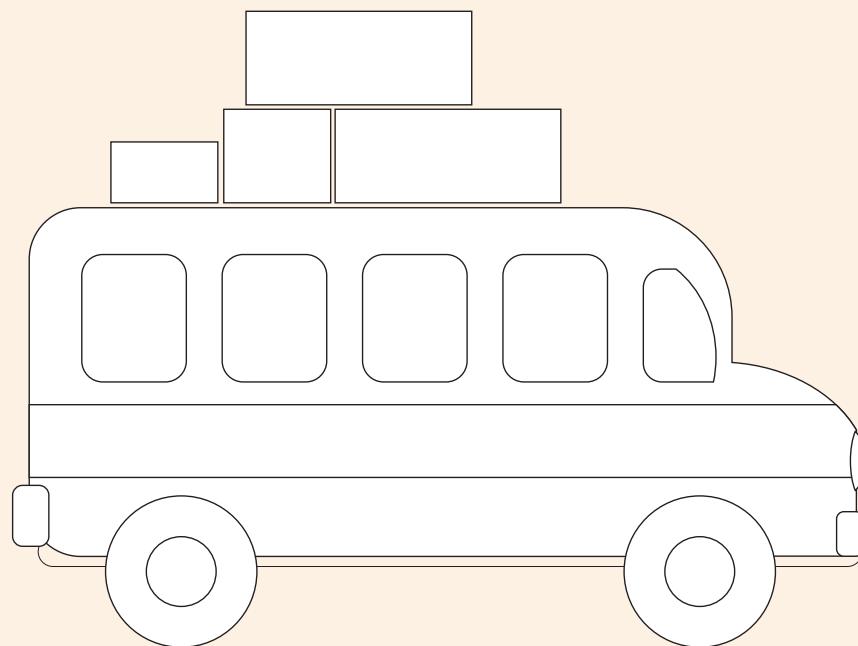
S S

Bulasi na mañaka

Kha ri ñiphine

Olani zwifhañuwo zwa vhatu
kha mafasitere ni khalare bisi.

Kha ri ñwale

Nwalani mafhungo mavhili nga itsho tshifanyiso tshañu tshe na ola.

Kha ri ñwale

Tangedzelani maipfi one fhungoni linwe na linwe.

Riñe	u	ri	do lenga u swika tshikoloni.
Ene	u	ri	a konesa mitambo.
Ene	ri	u	kona mbalo nga maanda.
Inwi	ri	ni	mulapfu.
Vhone	vha	ri	na ndala.
Nñe	ndi	ri	khou ñwala.

Mapfanisi a vhuthihi
na vhunzhi ha fani.
Tsumbo: Muthu **u** na
vhatu **vha**.

Duvha:

Kha ri ñwale

Dzhenisani ipfi lo teaho.

ngomu

nnda

kha

Mmbwa i khou ṭoda u fhufhela _____ ha bisi.

Vho dzula _____ bisini.

Nndinde yo dzula _____ tshidzulo.

Kha ri diphine

Sumbedzani mureili wa bisi ndila ya u ya vhugalaphukha.

Kha ri vhale

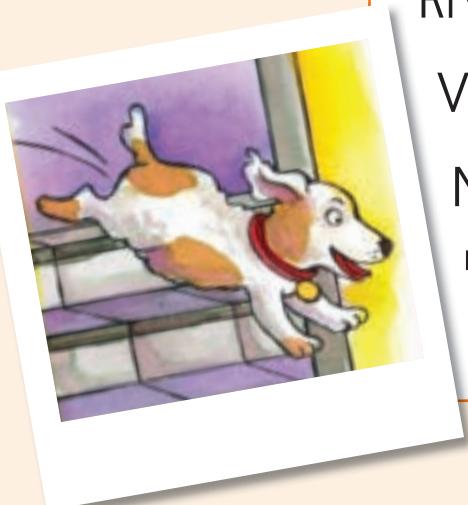
Bisi yashu i khou dzhena Johannesburg.

Ri vhona mimodoro minzhi na mutsi munzhi.

Vhathu vhanzhi vha khou tsa vha tshi gonya.

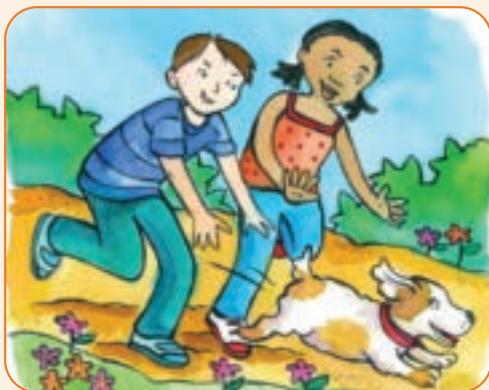
Nndinde ya tsa bisini ya gidimela dziñwe
mmbwā.

Ntakadzeni a ri, "Kha i vhuye Nndinde."

Duvha:

Ri ḫo vhuya ra i fara lini
Nndinde?

"Nndinde kha i hume wee!"
hu vhidzelela Vhonani.

Kha ri ḫwale Vhalani itsho tshitor ni fhindule mbudziso.

Vho vhona mini ?

Vho vhona

Ndi nga mini Nndinde yo fhufha bisini?

Ngauri yo vha i tshi khou ṭoda u

Ndi nnyi we a vhidzelela uri Nndinde i hume?

Divhamajpfī

Vhalani maipfī ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfī
mavhili kha u ḫwala mafhundo buguni yanu ya ndowedzo.

yashu	minzhi	mutsi	gidimela
ya	munzhi	tsa	vhidzelela
vhuya	vhanzhi	tsini	tolela

Maipfimadivhiwa

vhurwa
dzhena
swika

Kha ri ḫwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u ḫwala mafhundo buguni yanu ya ndowedzo ni
tshi shumisa maipfī a no bva tshibogisini tsha maipfī.

T T

t t

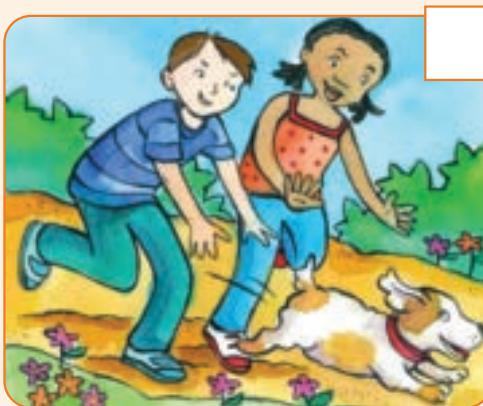
Kharite nyito

Itani litambwa la mmbwa ye ya fhufha bisini ya shavha. Ni sumbedze uri Vhonani u i vhidzelela hani uri i vhuye.

Khgri nw

Talutshedzani khonani yanu tshitorischi re zwifanyisoni izwi.

Kharinwale

Nwalani tshitiori nqa zwine na khou vhona zwifanyisoni izwo.

Duvha:

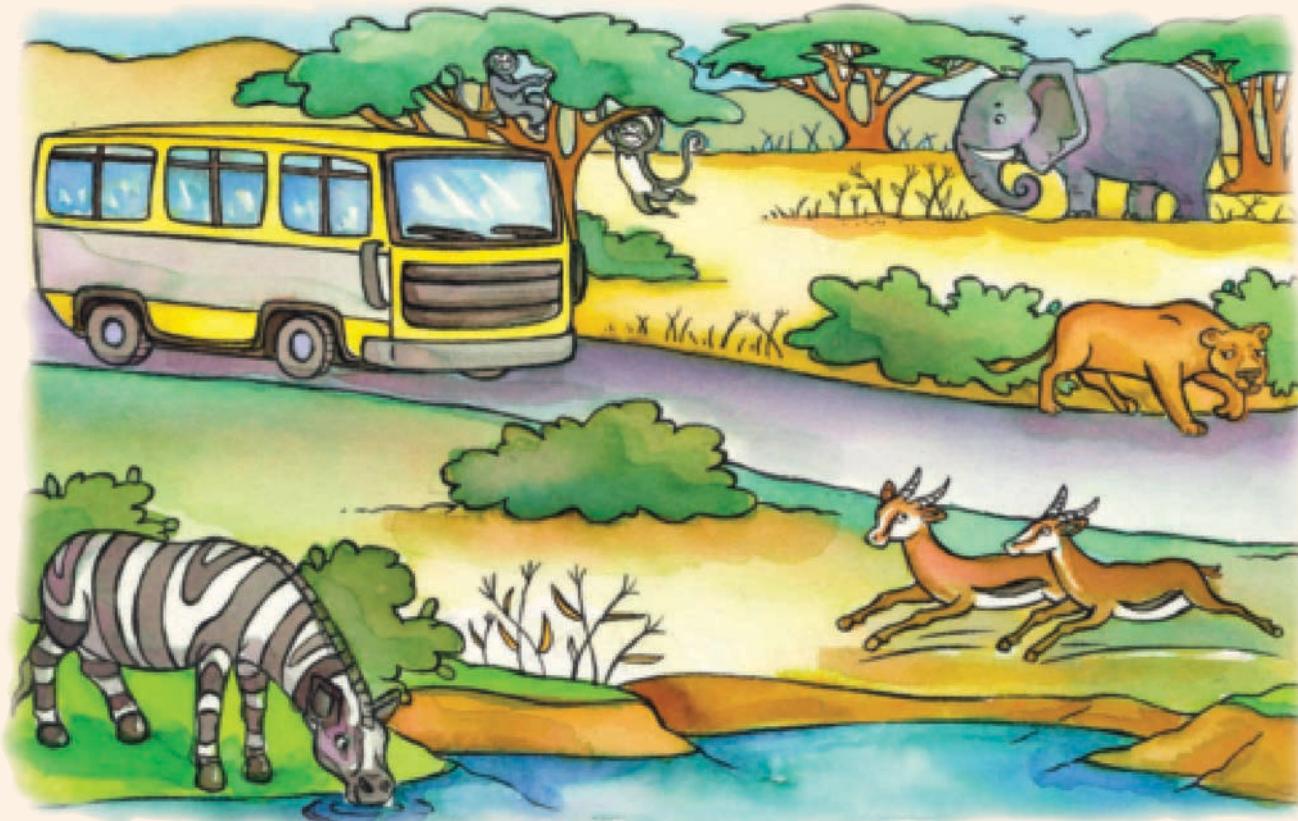

Kha ri diphine

Kha ri vhone uri ndi nnyi ane a nga swika bisini u thoma.

Thosani nga khoini. Ya wa nga t̄hoho ni pfuka zwibuloko zwivhili ni tshi ya phanda. Ya wa nga mutshila ni tshimbila tshibuloko tshithihi fledzi ni tshi ya bisini. A no thoma u swika bisini ndi ene we a wina. Ni vhale ipfi li re kha tshibuloko tshine na swika khatsho.

Kha ri vhale

Ro swika Vhugalaphukha ha Khuruga.

Zwipuka zwo ḫala. Ri khou vhona zwipuka
zwiṭuku na zwiḥulwane.

Hu na phala, ndou na ndau.

Ndamulelo o vhona ndau khulukhulu.

Vhonani o vhona ndou ya ndeḥhe khulu.

Ntakadzeni u vhona maṇoni mahulu a
khani o dzula nṭha ha phukha yo faho.

Duvha:

Ntakadzeni

Hezwila ndi zwinoni zwi no la zwipuka zwo faho," hu amba Ntakadzeni.

Kha ri nwale Vhalani itsho tshiitori ni fhindule mbudziso.

Vhana vha do vhona zwipuka zwifhio Vhugalaphukha ha Khuruga?

Vha do vhona

Manoni mahulu a la mini?

A la

Ndi nnyi we a vhona ndau khulu?

o vhona ndau khulu.

Divhamaipli

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi mavhili kha u nwala mafhundo buguni yanu ya ndowedzo.

zwipuka	phala	ndou	khulukhulu
zwituku	phukha	ndala	khulwane
zwihiwlwane	phakhuphakhu	ndevhe	khani

Maipfimadivhiwa

manoni
ndau
nama

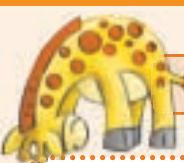
Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.
Ni kone u nwala mafhundo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

u u

u u

Kha ri ite nyito

Olani tshifanyiso tsha phukha ine na tama u i vhona.

Kha ri ñwale

Nwalani mafhungo mavhili nga tshifanyiso tshanu.

Kha ri ñwale

Vhumbani mafhungo mararu. Talani mutalo ni tshi sumbedza u yelana ha zwi re kha tshibogisi tsha muvhala wa pinki na zwi re kha zwibogisi zwa muvhala mudala.

Ndou i na
Ntakadzeni o vhona
Vhana vho vha vho dzula

manoni mahulu.
ngomu bisini.
musingo mulapfu.

Duvha:

Kha ri nwale

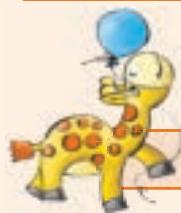
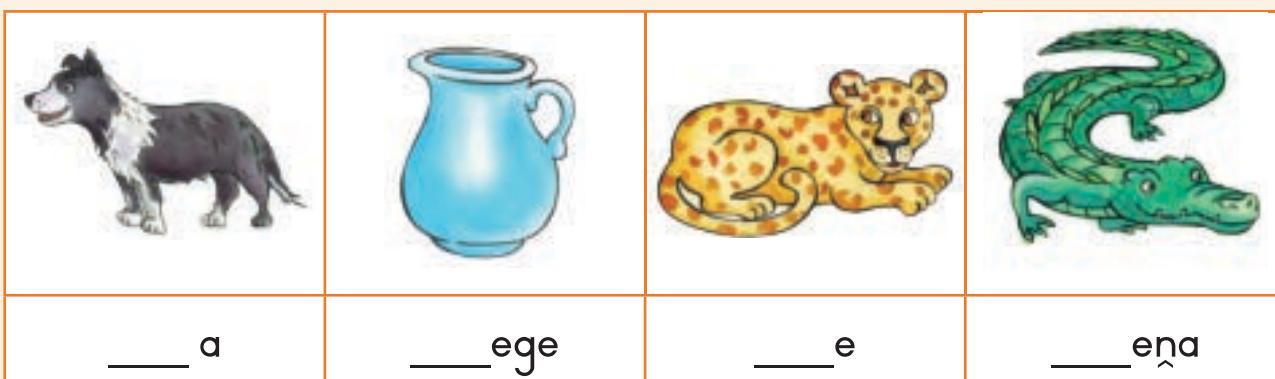
Dzhenisani maleđere mathomoni a ipfi.
Ni kone u livhanya ipfi na tshifanyiso tsho teaho.

mmbw

dzh

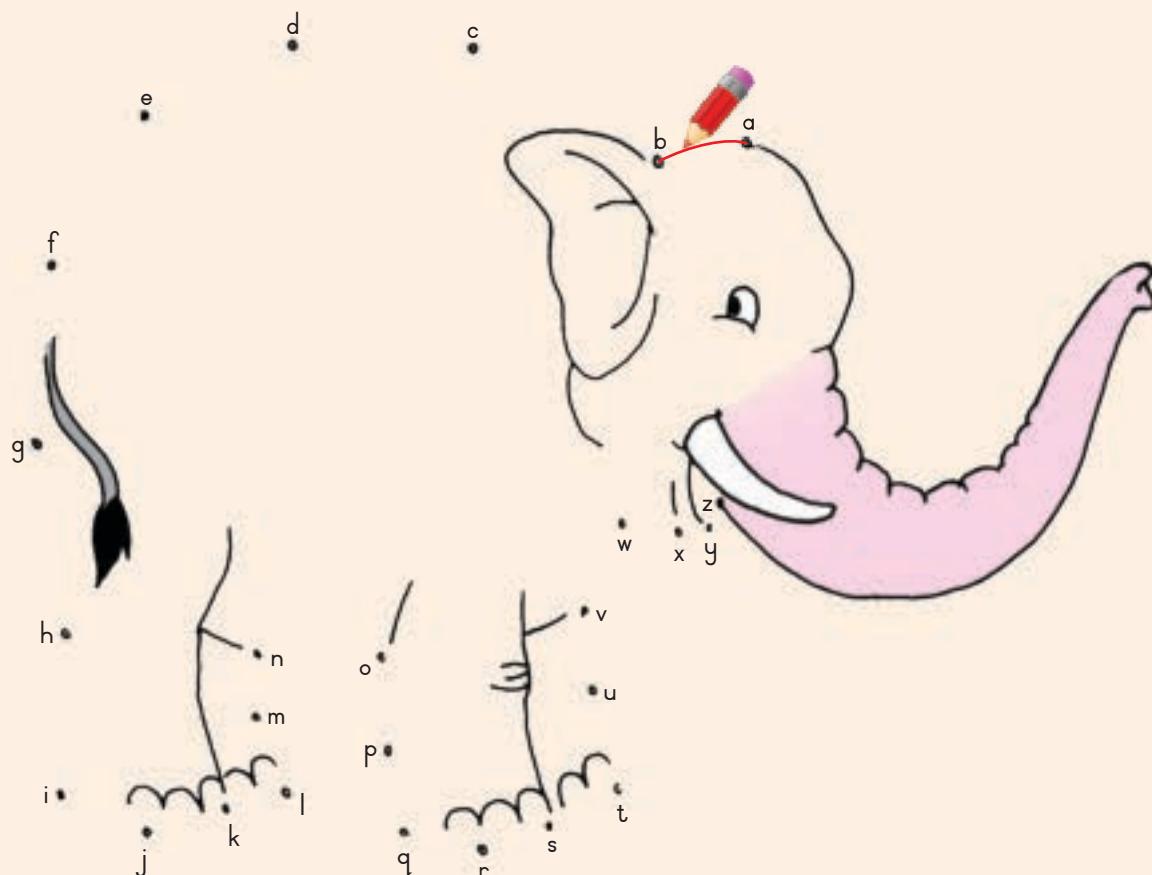
nngw

ngw

Kha ri diphine

Ndi phuka ifhio iyi?
Fhedzisani u ola tshifanyiso ni tshi khalare.

Kha ri vhale

Vhalani mafhungo aya ni tangedzele maipfi a re na mubvumo **nz.**

Zwino ri ndilani ya u ya khunzikhunzini ya lwanzhe.

Ri ya bitshini. Muṭavha u a fhisa. Lwanzhe lwo tsa, lwa hula. Magabelo a ya nt̄ha na fhasi. Madi a lwanzhe a a dunga. A na mun̄o munzhi.

Dziñwe khovhe dzi fhufha tuyani sa nzie. Ra vhona zwikepe zwihiwlane zwa mashango manzhi.

Ri tshimbila nga milenzhe muṭavhani ri tshi vhona khovhe dza vhimbi dzi kule.

Nga madekwana ro vhona mulilo u tshi nzhangama.

Duvha:

Nndinde i pala mučavha nga milenzhe ya phanda.

Ri songo tenda Iwanzhe lu tshi dala makukwe.

Kha ri nwale Vhalani itsho tshitor ni fhindule mbudziso.

Vhana vho vha vhe ngafhi?

Vho vha vhe

Nndinde yo ita mini?

Yo bwa mulindi nga

Vhana vho vhona mini?

Vho kona u vhona

Divhamaiſfi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

Maipfimadivhiwa

makukwe
dindi
mučavhu

nzie	Iwanzhe	n <small>th</small> a	madekwana
khunzikhunzi	milenzhe	n <small>th</small> u	tshikukwana
nzambo	nzhangama	n <small>th</small> uvhela	makukwe

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

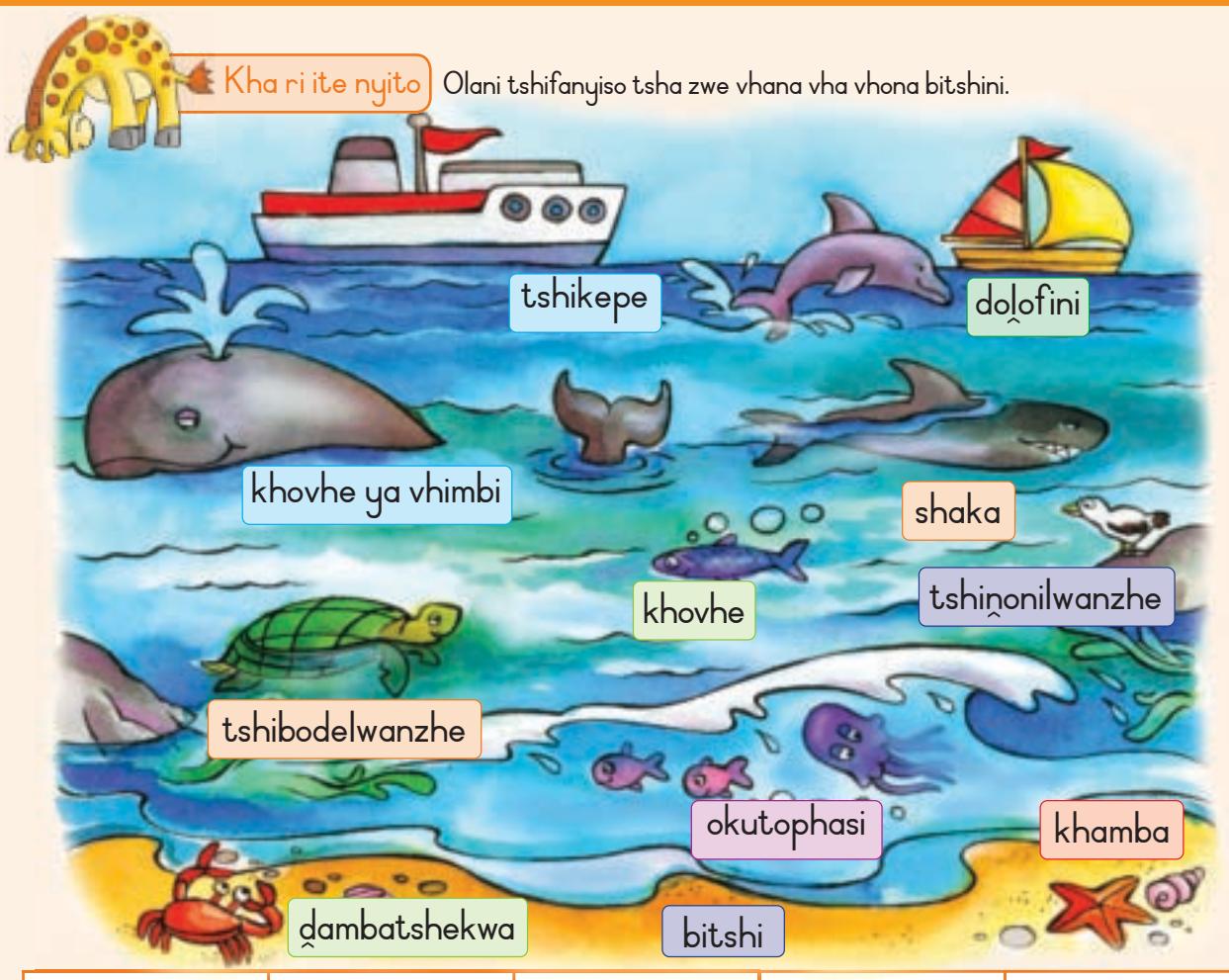
Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

V V

V V

Ri tshee lwanzhe-bitshini

Kha ri nwale

Nwalani posikaraṭa ni tshi vhudza khonani yanu zwe na vhona musi ni lwanzhe.

Duvha:

Kha ri nwale

Nwalani maduvha a vhege a tshi tou tevhekana, ni thome nga Swondaha.

Lavhuna

Swondaha

Lavhutanu

Lavhuvhili

Mugivhela

Lavhuraru

Musumbuluwo

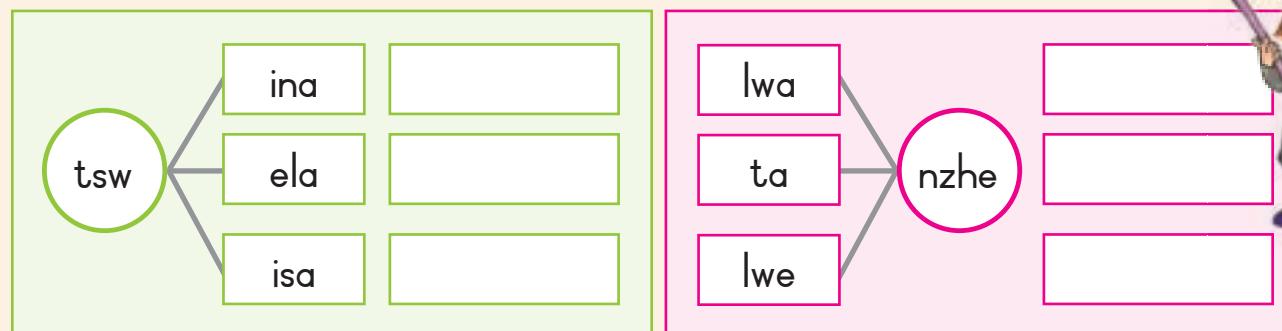
Duvha	Zwine nda anzela u ita
Swondaha	

Kha ri nwale

Shumani mbalo dza maipfi ni nwale maipfi one zwikhlanu.

Ro dzula ro ni itela la u thoma.

Kha ri vhale

Vhalani mafhungo aya ni tangedzele maipfi are na mubvumo **n**.

Ri tea u humela hayani
namusi. Mbilu dzashu dzi khou
vhavha.

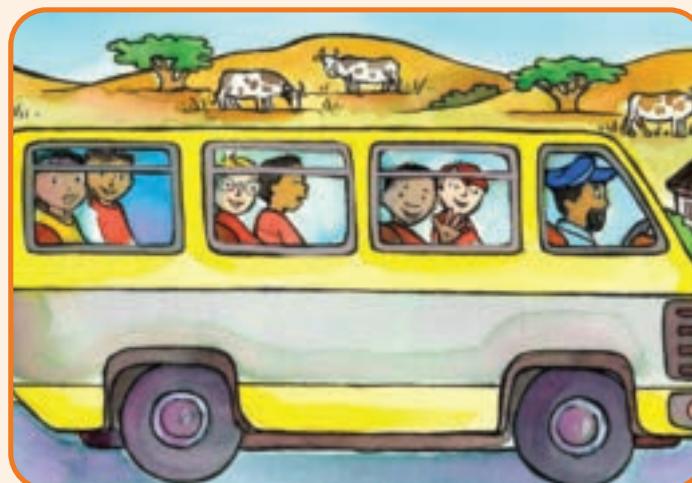
Ro diphina Iwanzheni.

Takalani o lila na mitodzi ya
bva.

Ra paka bege dzashu dza
dala.

Ra dzhena bisini ro
tungufhala.

Nndinde ya dzula tsini na
Takalani ya edela.

Ra elelwa zwa murahu bitshini
na zwa musi dolofini dzi tshi
khou bambela na u tamba
dzothe.

Duvha:

Kha ri nwale Vhalani itsho tshitor ni fhindule mbudziso.

Ri ndilani Nndinde ya vuwa ya vhona kholomo.

Ya huvha i tshi ṭoda u bva nga fasit̄ere.

Ndi ngani vhana vho ṭungufhala?

Ngauri

Ndi nnyi we a lila?

Ho lila

Nndinde yo vha yo dzula na nnyi?

Yo vha yo dzula na

Divhamaiſfi

Vhalani maiſfi ni thetſheleſe milvumo, ni kone u ſhumisa maiſfi mavhili kha u nwala maſhungo buguni yanu ya ndowedzo.

namusi	mit̄odzi	dala	tsimbi
nana	tot̄a	edela	tsela
diphina	ṭungufhala	edana	tsira

Maipfimadivhiwa

ṭungufhala
huvha
lila

Kha ri nwale

Itani ndowend̄owe ya maledere aya.

Ni kone u nwala maſhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi ſhumisa maiſfi a no bva tshibogisini tsha maiſfi.

W W

W W

Kha ri ite nyito

Olani tshifanyiso tshi no sumbedza uri vhana
vho dipfa hani vha tshi tea u humela hayani.

Kha ri nwale

Vhumbani mafhungo maña. Livhanyani u yelana ha zwi re kha tshibogisi tsha muvhala wa
pinki na zwi re kha zwibogisi zwa muvhala mudala.

Nndinde yo dzhena bisini

Vhana vho dzhena

Vho vha vha si tsha ṫoda

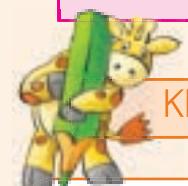
Vhana vho vha

bisini.

ya edela.

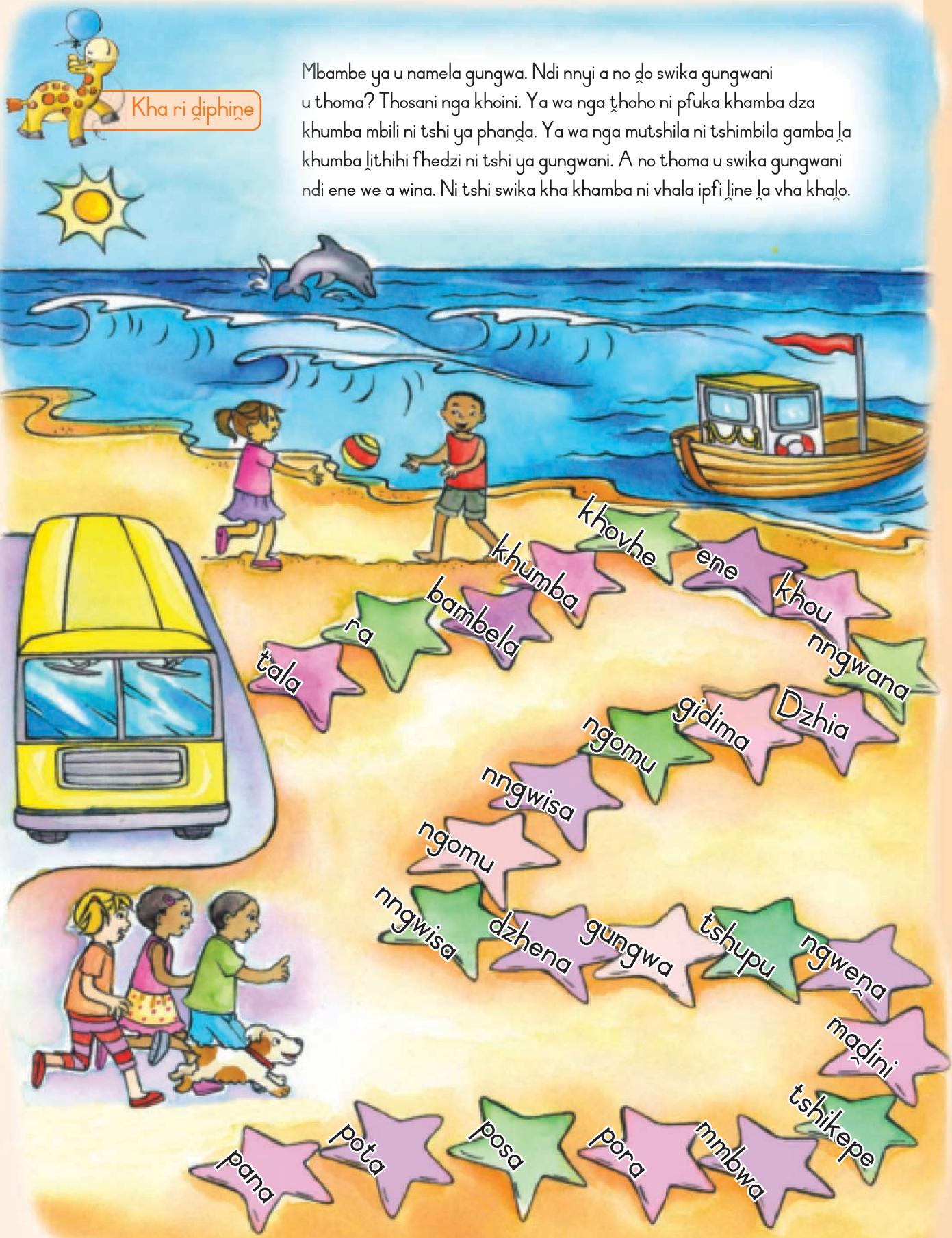
vho takalesa vhe lwanzeni.

u humela hayani.

Kha ri nwale

Zwino nwalani mafhungo e na livhanya.

Kha ni vhale

"Ee, ndi tou tama arali ndo vha ndi tshee lwanzeni, bitshini," ndi Vhonani a no ralo.

Vhonani

Mudededzi

"Namusi ni do nwala tshitiori nga lwendo lwa vhoiwe," mudededzi vha ralo.

Sam

"Ndi nwala nga phuka dza daka dze nda vhona," hu amba Sam.

Ndalamo

"Ndi do nwala nga zwifuwo zwe nda zwi vhona bulasini," hu amba Ndalamo.

Duvha:

Ann

Kha ri nwale

Ann a ri, "Tshikolo tshi tshi bva ndi do dalela khonani dzanga nda vha anetshela nga Iwendo Iwashu." Nda vhuya nda edela. "Nndinde yo lora i tshi khou bambela Iwanzheni."

Vhalani itsho tshit̄ori ni fhindule mbudziso.

Ndi nnyi ane a do nwala tshit̄ori nga phukha dza daka?

u do nwala tshit̄ori nga phukha dza daka.

Ndi nnyi ane a do nwala tshit̄ori nga zwifuwo zwa bulasini?

u do nwala tshit̄ori nga zwifuwo zwa bulasini.

Kanakana u do ita mini a sa athu edela?

U do

Ann u khou todou lora nga mini?

U khou todou lora nga

Divhamaiſfi

Vhalani maiſfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maiſfi mavhili kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

nwala	Iwendo	vcona	bva	bambela
vhañwe	Iwashu	vhala	vh ib va	bode <u>lo</u>
nwan <u>a</u>	Iw <u>av</u> ho	vhud <u>za</u>	vh <u>ub</u> va	badani

Maipfimadivhiwa

lora
takala
anetshela

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maiſfi a no bva tshibogisini tsha maiſfi.

X X

X X

Kha ri ite nyito

Ambani nga mafhungomaitei (nyusi) a inwi muñé. Vhudzani khonani dzanu mafhungomaitei anu a no bva hayani.

Kha ri ñwale

Ñwalani mafhungo mavhili nga mafhungomaitei anu a no bva hayani.

Kha ri ñwale

Vhumbani mafhungo mararu. Sumbedzani u yelana ha zwi re tshibogisini tsha muvhala wa pinki na zwi re zwibogisini zwa muvhala mudala.

Namusi ndi

Mulovha Ndamulelo o

Matshelo

Vhana vho vha

vha o ya ha Vhonani.

ndi ðo ya tshikoloni.

vho tungufhala.

khou vhala bugu yanga.

Kha ri diphine

Olaní bada ni tshimbile khayo nga bisi. Thomani tshikoloni.

1 I takuwa tshikoloni.

5 I ya Vhugalaphukha ha Khuruga.

2 Ya fhira dzibulasi.

6 I ya bitshini (lwanzhe).

3 Ya fhira midi.

7 I humela tshikoloni.

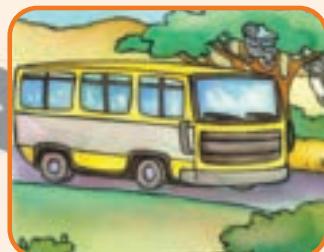
4 Ya ya Johannesburg.

Duvha:

Tshikolo

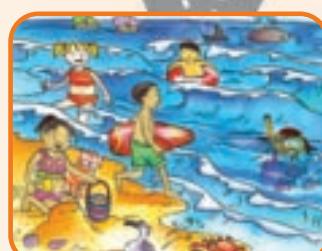
Daka

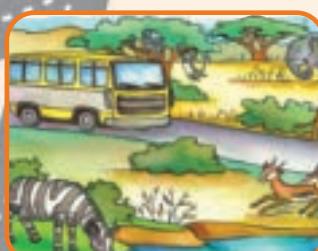
Bulasi

Dorobo

Bitshi

Khuruga

Kha ri vhale

Vhalani mafhungo aya ni tangedzele maipfi are na mubvumo **tsh**.

Tshitori tsha Vhonani tsha madumbu

Mulovha madumbu o thoma ndi tshi khou vhuya tshikoloni nga milenzhe. Ha na mvula khulu. Ya na nga maanda nda nukala na lukanda.

Marotha madenya a nthwa hafha kha tshifhatuwo. Nda tetemela ndi tshi ofha lupenyo. Nda lila ngauri ho vha hu tshi khou rothola.

Nda vhona kuñwe kusidzana kwo nukala. Na kwone ku tshi khou lila. Ra tshimbila rothe ri tshi ya mahayani ashu.

Duvha:

Kha ri nwale

Vhalani itsho tshitoro ni fhindule mbudziso.

Vhonani o vha a tshi khou ya ngafhi?

O vha a tshi khou ya

Vhonani o dipfa hani?

O pfa

Vhonani o tshimbila na nnyi?

O tshimbila na

Kha ri nwale

Neani tshitoro itshi thoho iñwevho.

Divhamaipfi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo.

Maipfimadivhiwa

madumbu	mvula	tshifhat <u>u</u> wo	lupenyo	nthwa
madabula	mvuvhu	tshifhinga	nyambo	nthwela
maduvha	mvumbo	tshifhiwa	nyimbo	nthwisa

nukala
maduvha
ashu
lila

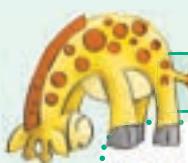

Kha ri nwale

Fhedzisani maipfi ni a livhanye na zwifanyiso zwo teaho.

_upenyo _ila ma__abula _evha tshi__atuwo

Kha ri ite nyito

Ni vhone u nga ho bvelela mini kha Vhonani?
Talutshedzani khonani yanu zwe zwa bvelela kha Vhonani.
Olani kufhelele kwavhuđi na ku si kwavhuđi kwa tshitɔri itshi.

Tsho fhela zwavhuđi

A tsho ngo fhela zwavhuđi

Kha ri nwale

Nwalani mafhungo mavhili nga kufhelele kwavhuđi kwa tshitɔri tshanu.
Shumisani maipfi aya uri a ni thus.

lila

tshimbila

mvula

ndo tshuwa

mmbwā

Kha ri vhale

Vhalani magumo a tshitɔri.

Tshitɔri
tsho fhela
hani?

Nda vhone Nndinde i tshi ða kha
nne. Yo vha yo fara tshisamburenī
nga mulomo. Nda pfa ndo takalesa.

Duvha:

Nda atha tshisambureni.
Ra gidimela hayani.

Ndo pfa ndo tsireledzwa
nga maanda. Ndi livhuha
Nndinde.

Khałarani tshifanyiso. **Kha ri diphine**

Itani ndowendowe ya maledere aya. Ni kone u riwala mafhungo buguni yanu ya
ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Y Y

y y

Kha ri vhale

Mvula ya tshifhangoo

Ndo vha ndi hayani ndi na Nndinde.
Ro vha ri tshi khou tamba nn̄da. Ra
vhona makole matswu. Zwo vha zwi
sa sumbedzi uri mvula i do na.

Hu si kale ya thoma u bvuma na
tshifhangoo tsha thoma.

Ra shavhela ngomu nduni.

Tsha wa nga matombo a no lingana
na bola dza golofu. Ra pfa tshi tshi ri
phwaa, khwaa!

Nda pfa ndo tshuwa.

Nndinde ya lila u bvela nn̄da. Nda i
kaidza.

Ra sera fhasi ha mmbete ro lindela
tshi tshi fhira.

Musi tsho no fhira ra wana matombo
a hone a tshi lingana na bola dza
golofu.

Madi o ita mativha.

Duvha:

Kha ri nwale

Vhalani itsho tshitiori ni fhindule mbudziso.

Ann u amba tshithu nga madumbu?

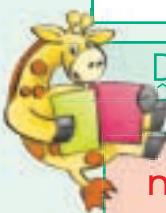
Hai, u ri vhudza nga

Matombo a tshifhangoo vha e mangafhani?

O vha a tshi lingana na

Ann na Nndinde vho ita mini musi vho tshuwa?

Vho

Divhamaipfi

Vhalani maipfi ni thetshelene mibvumo.

n <small>nd</small> a	mat <small>sw</small> uku	tivha	tshifhangoo	bvela	shavhele
n <small>nd</small> u	mat <small>sw</small> u	thivha	tshifhinga	bvula	shavha
n <small>nd</small> ivha	ntswa	vhavha	lufhangoo	bvuma	shula

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya. Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Matombo a tshifhangoo

Kha ri nwale

Fhedzisani maipfi ni a livhanye na zwifanyiso zwo teaho.

i __ a

kuti ____ a

mu ____ avha

tsha ____ a

ran ____ a

Musi tshifhangon tsho no fhira

Kha ri ite nyito

Nwalani nomboro kha zwifanyiso izwi u thoma kha l u swika kha 3 ni tshi sumbedza u tovhekana hazwo nga ngona. Talutshedzani khonani yanu tshitiori tshi re zwifanyisoni izwi.

Kha ri nwale

Nwalani fhungo nga tshifanyiso nga tshithihi nga tshithihi.

Shumisani maipfi aya uri a ni thuse.

u tamba nn̄da

phosho

tshifhangon

bola dza golofu

tshuwa

fhasi

Duvha:

Kha ri nwale

Fhedzisani maipfi aya ni a livhanye na zwifanyiso zwe zwa a tea.
Shumisani maipfi aya uri a ni thuse.

sh

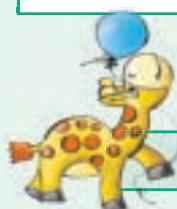
fh

vh

tsw

bv

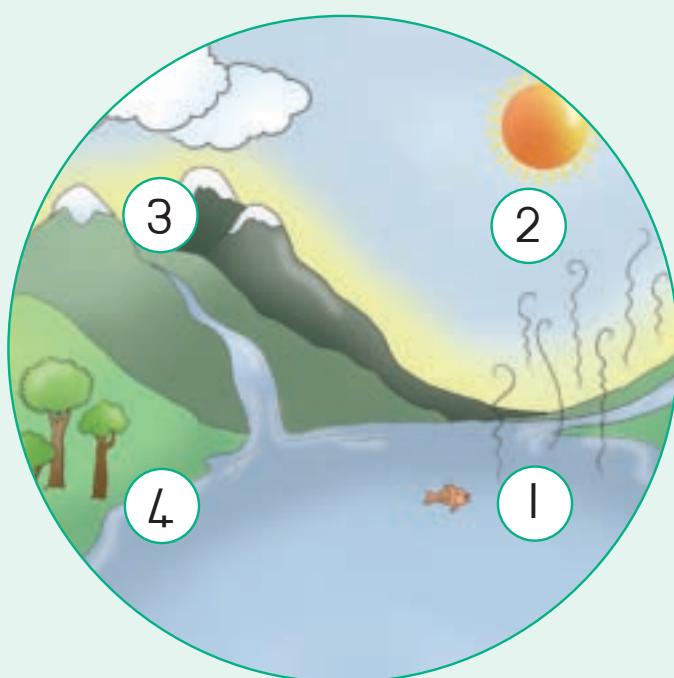
__ambo	tshi__ango	lu __one	__ina	__ani

Kha ri diphine

Lavhelesani tshifanyiso itshi ni ṭalutshedze khonani yaṇu uri hu khou itea mini.

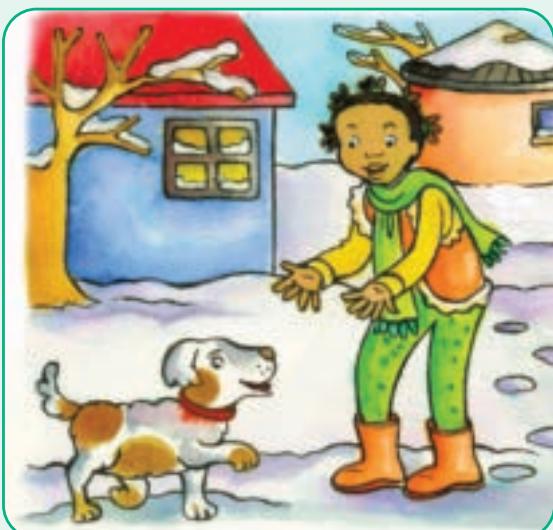
Mađi a ita tshitendeledzi

1	Duvha li vhotshela lwanzhe na milambo.
2	Mađi a dimuwa a ya makoleni.
3	Mađi a ita makole.
4	Makole a ita mvula. Mađi a mvula a dzhena milambomi na lwanzheni.

Kha ri vhale

Ndo ya nda dalela makhulu wanga.

Ndo vha ndo ya u dalela makhulu wanga vha no dzula nt̄ha ha thavha dza Khashamba (Ekhahlamba).

Fhethu ha hone hu rothola nga maanda.

Ro edela nga nguvho nnzhi.

Nga matsheloni ri tshi vuwa ra wana thavha dzo tshena dzothē.

Hōthe hu na gambogo.

Nt̄ha ha miri, nt̄ha ha thanga, nt̄ha ha hatsi na zwit̄arat̄ani.

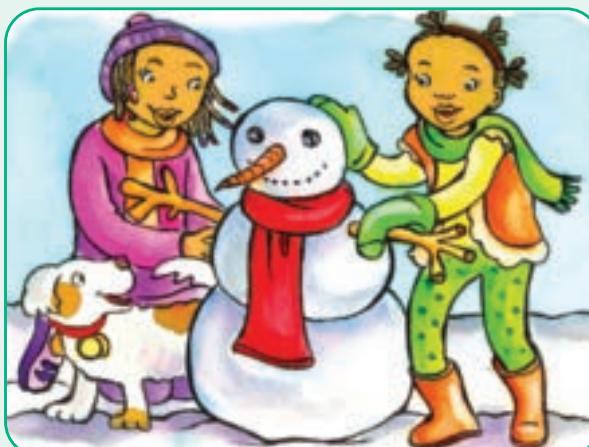
Nda i fara ndo mangala nga maanda.

Nda pfa i tshi khou tshea tshanda tshanga nga u rothola.

Na Nndinde zwo i kondela u tshimbila.

Makhulu wanga vha ri ndi ambare masogisi zwandani uri zwi dudelwe.

Ndo vha ndi tshi khou tod̄a u tamba nn̄da gambogoni.

Duvha:

Kha ri nwale

Vhalani itsho tshitor ni fhindule mbudziso.

Rudzani o vha e ngafhi musi we a vhona gambogo?

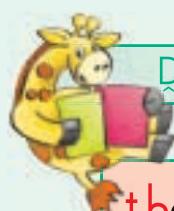
O vha e

Rudzani o ambara mini zwandani?

O ambara

Rudzani o vhona mini musi a tshi vuwa?

O vhona

Divhamaipfī

Vhalani maipfī ni thetshelene mibvumo.

Maipfimadivhiwa

thavha	hone	gambogo	dzo ^{the}	tshanda
thivha	hatsi	goloi	thanga	maanda
thutha	hana	govha	thase	zwandani

tshena
nguvho
ambara
gambogo

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya. Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfī a no bva tshibogisini tsha maipfī.

Ndo ya nda dalela makhulu wanga.

Ndo

Kha ri ite nyito

Olani tshifanyiso tsha zwine na vhona u nga Rudzani o ita musi a tshi khou tamba gambogoni.

Kha ri nwale

Nwalani mafhungo mavhili nga tshifanyiso itsho tshanu.

tamba

magilavu

muya

nukala

gambogo

rothola

Duvha:

Kha ri nwale

Fhedzisani maipfi uri a livhane na tshifanyiso tsho teaho.

ha ___ i	fasi ___ re	muse ___ a ___ adzimu	lu ___ no	magi ___ vu

Kha ri nwale

Dzhenisani a, e, i, o, u maipfini aya ni a fanyise na zwifanyiso zwe zwa a tea.

b __ isigiri				shamb __
vhuts __				kh __ kh __
mavh __				b __ la
la __ __ ala				kh __ mba
v __ wa				kh __ d __
zw __ liwa				b __ vhi
b __ t __				

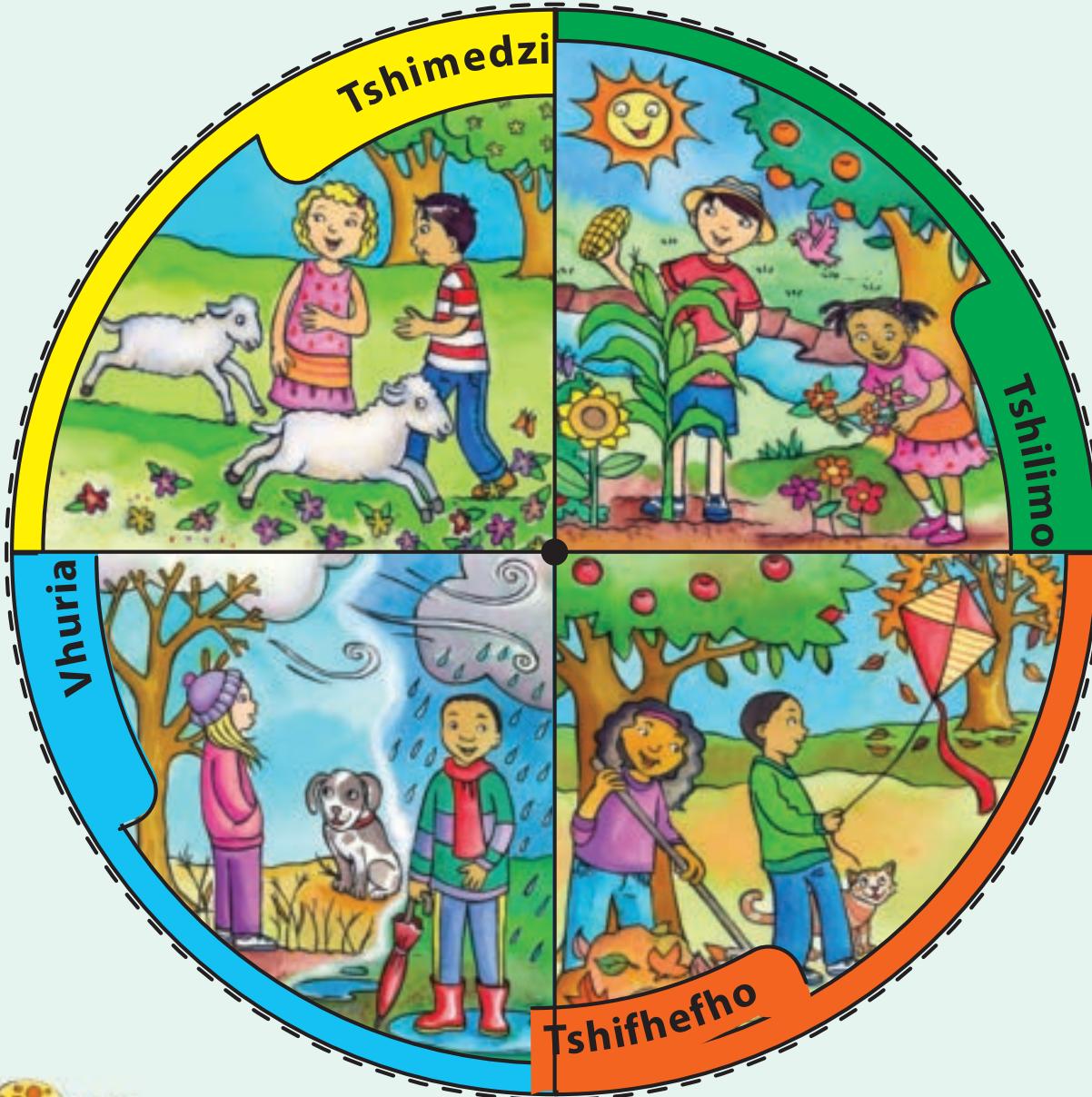

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya. Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Z Z

z z

Kha ri vhale

Ntakadzeni

Ann

Vhuria a thi hu funi. Hu na phepho.
Ndi vhenga u tshimbila phephoni ndi
tshi ya tshikoloni.

Nne ndi funesa tshilimo ngauri ri a bambela.
Notshi dzi maluvhani. Miri i midala.

Sam

Ndi funesa tshimedzi ngauri ri
tamba na zwidula mulamboni.

Duvha:

Kha ri nwale

Vhalani itsho tshitor ni fhindule mbudziso.

Ndi nnyi ane a vhenga phepho?

Ndi nga mini Tshamaano a tshi funesa tshiliimo

Ngauri u

Ndi nga mini Ndumeliso a tshi funesa tshimedzi?

Ngauri u

Divhamaipfi

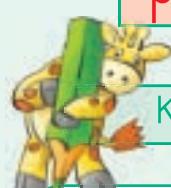
Vhalani maipfi ni thetshelene mibvumo.

phepho	tshimbila	tshikoloni	bambela	lutavula
phapha	tamba	makoko	mela	vula
phukha	imba	zwikoli	rothola	luaviavi

Maipfimadivhiwa

phepho
maluvhani
tshimbila
midala

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Khalariwaha

Kha ri nwale

Fhedzisani maipfi ni a livhanye na zwifanyiso zwo teaho.

pha__a

_ikoli

lu__v__avi

i__a

zwi__ula

MUDEDDEDZI: Tsaino

Duvha:

Kha ri ite nyito

Lavhelesani zwifanyiso izwi ni ɏalutshedze khonani yanu uri ndi zwifhio zwine na zwi funa na zwine na sa zwi fune kha khalañwaha inwe na inwe. Vhudzani khonani yanu uri ndi zwiambaro zwifhio zwine ra tea u ambara nga khalañwaha inwe na inwe. Ni bule uri ngani.

Tshimedzi

Tshilimo

Tshif'hefho

Vhuria

Kha ri ñwale

Vhumbani mafhungo maña. Talani mutalo ni tshi sumbedza u yelana ha zwi re kha tshibogisi tsha muvhala wa pinki na zwi re kha zwibogisi zwa muvhala mudala.

Tshif'hefho

Ri tamba na zwidula mulamboni

Ndi funesa tshilimo ngauri

Vhuria a thi vhu funi ngauri

nga Tshimedzi.

ndi a bambela.

hu na phepho.

miri i wisa matari nahone ri ja zwikoli.

Kha ri ñwale

Zwino ñwalani fhungo nga khalañwaha ine na i funa na ine na sa i fune.

Ndi funa

A thi funi

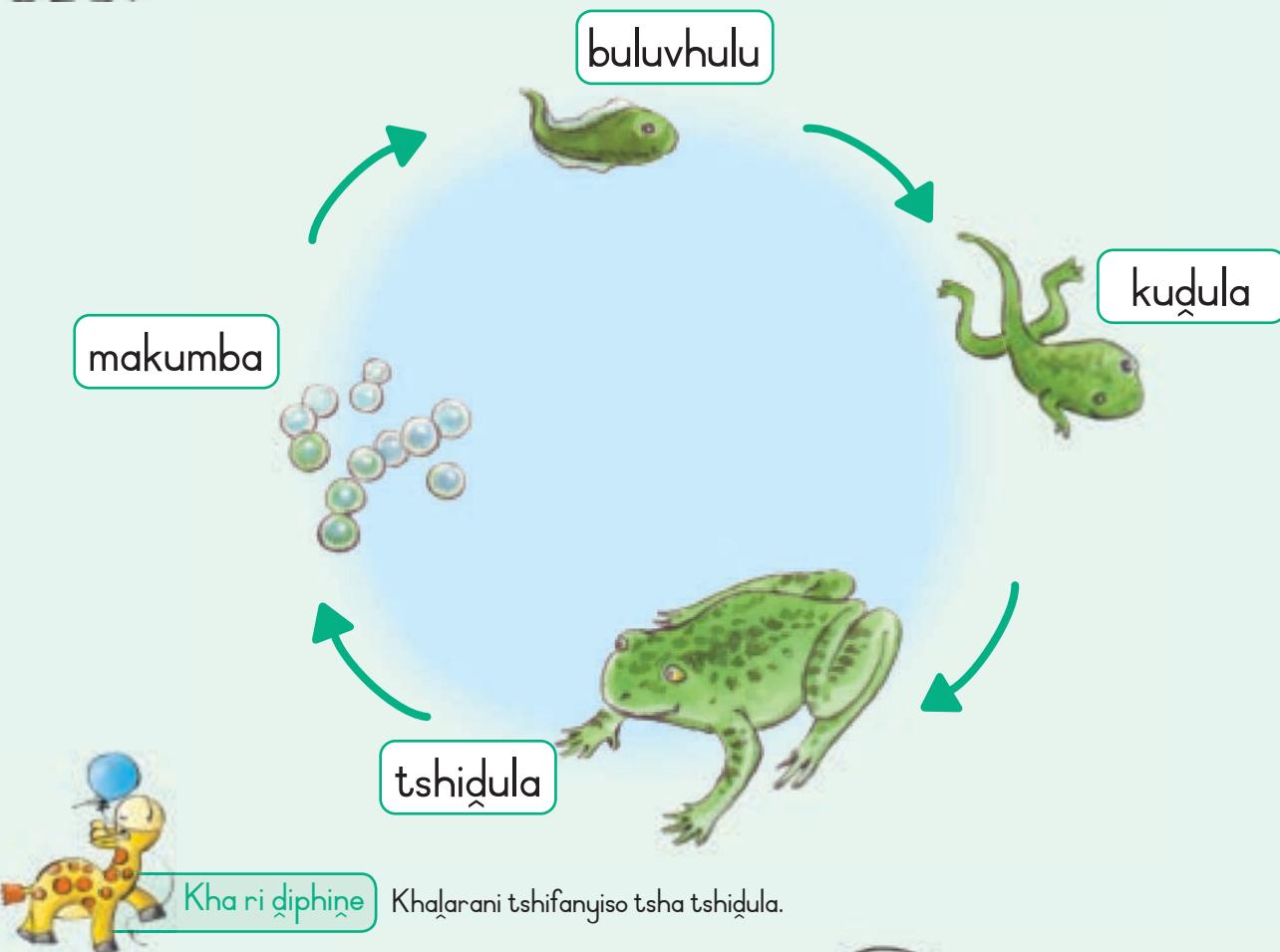

Duvha:

Kha ri ambe

Talutshedzani khonani yanu uri tshidula tshi aluwa hani u bva kha gumba u ya kha buluvhulu u swika kha kugula ku re na mutshila u vhuya u swika kha tshidula.

Kha larani tshifanyiso tsha tshidula.

MUDEDDEDZI: Tsaino

Duvha:

Zwiga zwa mutsho

Utsha zwavhudzi

Makole fhala na fhala

I do na

Hu na makole

Madumbu na mithathabo

Hu na maya

Kha ri vhale

Vhalani tshati ya mutsho, ni ambe uri mutsho u do vha u nga ndilade duvha linwe na linwe.

Tshati ya Mutsho wa Fulwi

Swondaha	Musumbuluwo	Lavhuvhili	Lavhuraru	Lavhuna	Lavhutanu	Mugivhela

Duvha:

Kha ri nwale

Vhalani itsho yo tshati ya mutsho ni fhindule mbudziso.

Iyi tshati ya mutsho ndi ya nwedzi ufhio?

Hu na maduvha mangana kha nwedzi uyu?

Ndi maduvha mangana hune duvha la do vha lo tsha zwavhudzi?

Ndi maduvha mangana hune ha do vha na makole fhalala na fhalala?

Ndi maduvha mangana hune ya do na?

Ndi maduvha mangana hune ha do vha na madumbu na mithathabo?

Ndi maduvha mangana hune ha do vha na muya?

Divhamaiipi

Vhalani maiipi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maiipi matanu kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

mutsho	ufhio	nwedzi	mithathabo	mangana
tshisibe	fhefheeda	nwando	thuthuthu	mangala
tshilimo	tshifhefho	nwala	thanga	muungo

Maipfimadivhiwa

mutsho
tshifhefho
maduvha
nwala

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maiipi a no bva tshibogisini tsha maiipi.

Mutsho

Kha ri ite nyito

Olani luswayo lwa mutsho wa ñamusi.

Olani zwiambaro zwine na tea u ambara ñamusi.

Kha ri ñwale

Shumisani ledere linwe na linwe kha u ñwala dzina la ñwana a re kilasini ya vhoiwe line la thoma nga ledere lenelo. Ni elelwe uri madzina a shumisa malederedanz tshifhinga tshothe.

B

L

D

M

G

T

H

S

R

K

Duvha:

Kha ri nwale

Dzhenisani zwiga zwa u vhala mafhungoni aya. Ni tea u dzhenisa malederedanzi, zwiga tsha u awela kana zwigambudziso.

ndi pfana na u tamba na Ntakadzeni musi

duvha lo tsha zwavhuđi

ni a takalela phepho

Kha ri nwale

Fhedzisani tshati ya mutsho ya ñamusi. Ni kone u dzhenisa mutsho wa mađuvha mañanu a tshi tevhelana.

Musumbuluwo

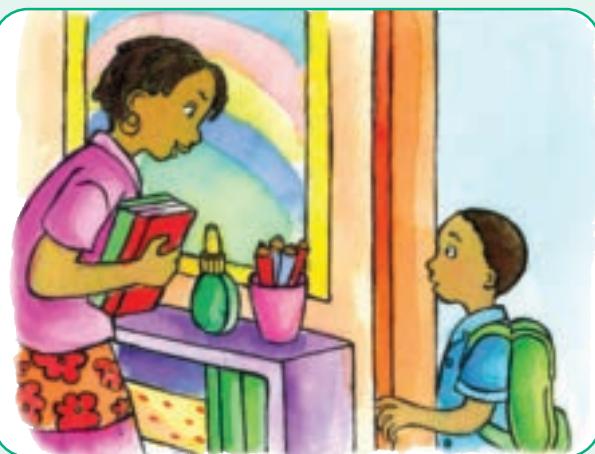
MUDEDDEDZI: Tsaino

Duvha:

Kha ri vhale

Namusi Ntakadzeni ha ngo
tavhanya u vuwa.
O edela a sa tsukunyei.
Nndinde yo lingedza u mu vusa
zwa kunda.

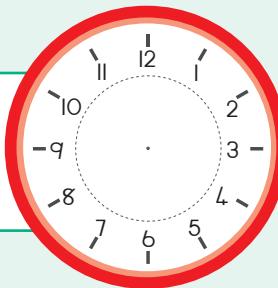
Mme awe vha mu vusa a kona u
vuwa.
A gidimela bisi fhedzi a wana yo
no fhira.
A tshimbila nga milenzhe a tshi
ya tshikoloni.
O swika o lenga vhukuma.
Mudededzi vha tshi mu
vhudzisa vha ri "Ndi tshone
tshifhinga tsha u da tshikoloni,
Ntakadzeni?"
Muthu u tea u ita zwithu nga
tshifhinga.

Duvha:

Ndi tshifhingade?
Ntakadzeni o lenga u ya tshikoloni.

Kha ri nwale

Vhalani itsho tshi $\ddot{\text{z}}$ ori ni fhindule mbudziso.

Ndi nga mini Ntakadzeni o lenga u swika tshikoloni?

Ngauri

Ntakadzeni o yisa hani tshikoloni?

O

Ndi nga mini Ntakadzeni a songo $\ddot{\text{t}}$ uwa nga bisi?

Ndi ngauri o

Divhamaipfi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi ma $\ddot{\text{t}}$ anu kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

$\ddot{\text{t}}$ avhanya	kunda	vuwa	lingedza
tsukunya	kanda	vaya	fhedza
nyimbo	konda	vala	sedza

Maipfimadivhiwa

vhuse
ruma
wisa

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

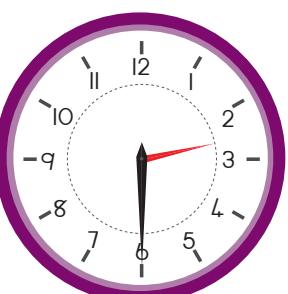
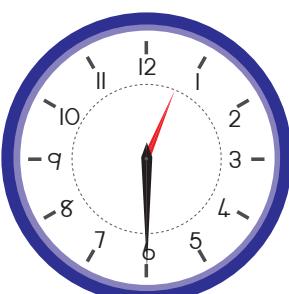
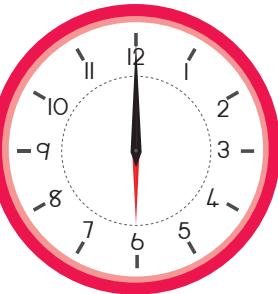
Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Ndi tshifhingade?

Kha ri ite nyito

Vhudzani khonani yanu uri kuñanga kutuku kwa watshi kwo sumba kha nomboro ifhio, na uri luñanga lulapfu lwo sumba kha nomboro ifhio.

Dzhenisani awara na miminete zwine luñanga luñwe na luñwe lwa khou sumba khazwo.

kuñanga kutuku	luñanga lulapfu

kuñanga kutuku	luñanga lulapfu

kuñanga kutuku	luñanga lulapfu

kuñanga kutuku	luñanga lulapfu

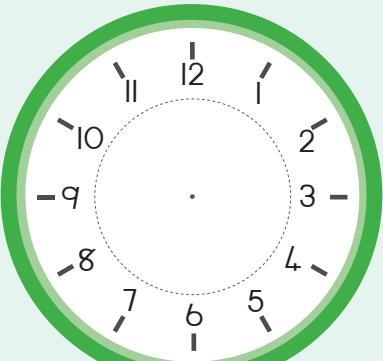

Kha ri ñwale

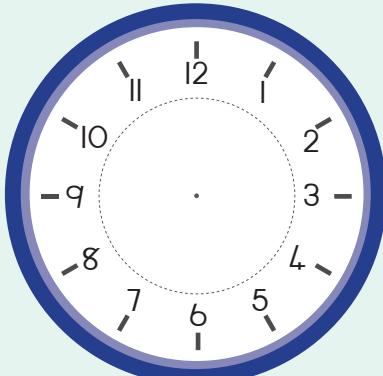
Oiani mañanga a watshi idzi.

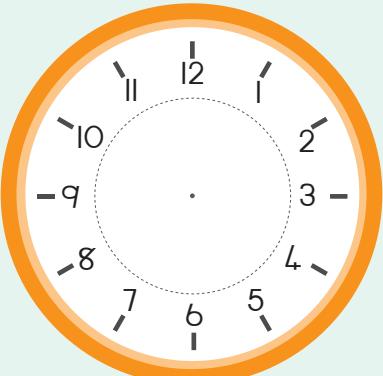
Awara ya 1

Awara ya 6

Awara ya 3

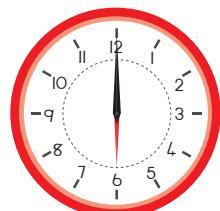
Awara ya 9

Duvha:

Kha ri nwale Nwalani nomboro dzo tshelaho.

Ndi vuwa nga awara ya _____.

Ndi edela nga awara ya _____.

Tshikolo tshi dzhena nga awara ya _____.

Kha ri diphine

Gerani watshi kha gwati la murahu la bugu ni nambatedze mananga khalo.
Sumbedzani khonani yanu zwifhinga zwothe zwo fhambananaho.

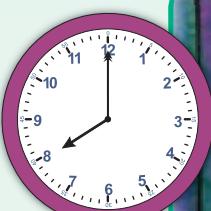
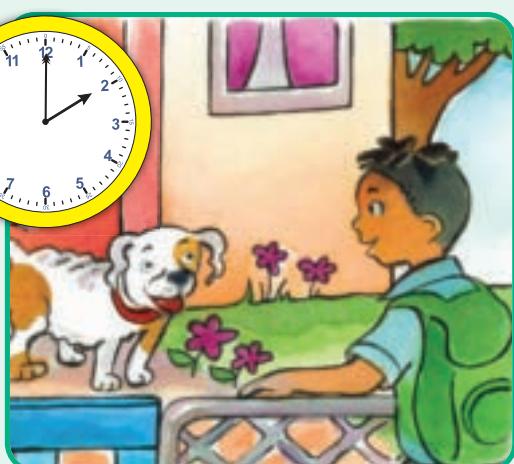
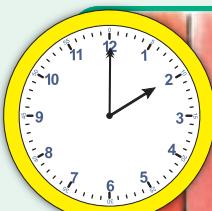
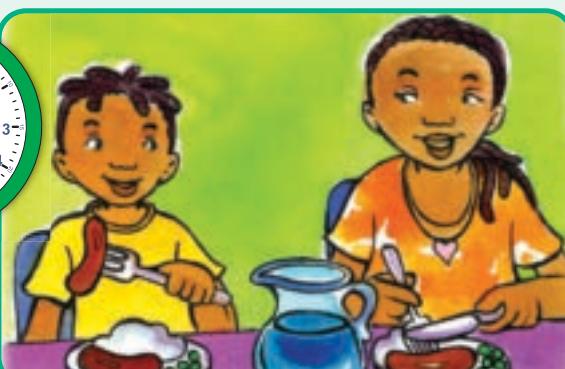
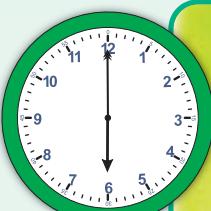
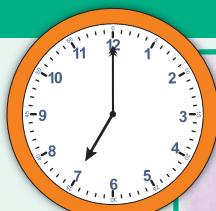
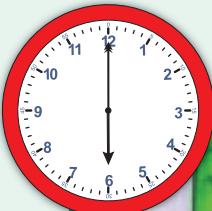

MUDEDEDZI: Tsaino

Duvha:

61 Ndi tshifhingade?

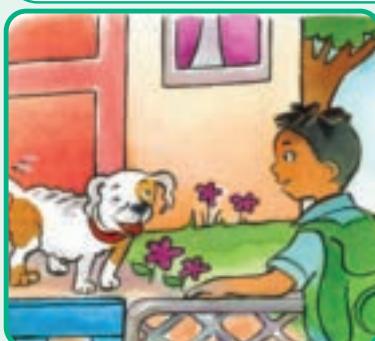
Themo ya 2 – Vhege ya 8

Kha ri vhale

Ntakadzeni u vuwa nga awara ya vhurathi.
Ntakadzeni u namela bisi nga awara ya vhusumbe.

Ntakadzeni u la
tshilalelo nga awara
ya vhurathi nga
madekwana.

Duvha:

Ntakadzeni u edela nga awara ya malo.

Ntakadzeni u la tshilalelo nga awara ya vhurathi nga madekwana.

Ntakadzeni u edela nga awara ya malo.

Kha ri nwale

Vhalani itsho tshit̄ori ni fhindule mbudziso.

Ntakadzeni u vuwa nga tshifhingade?

U vuwa nga

Ntakadzeni u namela bisi nga tshifhingade?

U namela bisi nga

Ntakadzeni u edela nga tshifhingade?

U edela nga

Divhamai^fi

Vhalani maipfi ni thetshelese mibvumo, ni kone u shumisa maipfi
mañanu kha u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo.

vuwa	vhusumbe	vhuya	madekwana	iri
wawe	vhuse	hayani	tshikwekwe	ruma
wisa	tshisibe	yawe	tshikukwana	murengi

Maipfimadivhiwa

nthihi
mbili
raru
thanu
ina

Kha ri nwale

Tshifhinga ndi

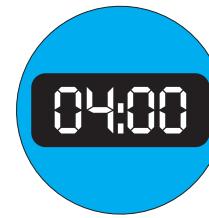
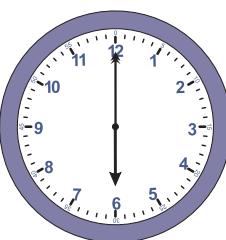
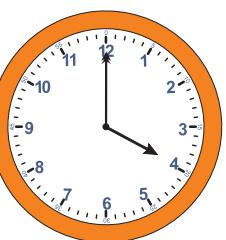
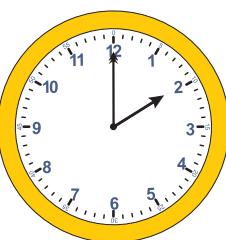
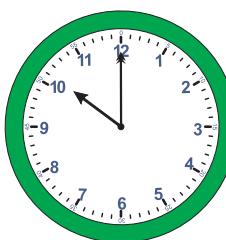
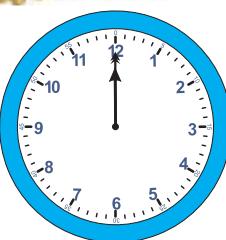
Ndi nga tshifhingade?

Themo ya 2 – Vhege ya 8

Kha ri ite nyito

Livhanyani watshi.

Kha ri nwale

Nwalani zwifhinga ni kone u ola mañanga kha watshi ni tshi sumbedza zwifhinga zwone.

Nga tshifhingade	Tshifhinga tshi re kha watshi	Tshi nwaleni
Ndi ya tshikoloni nga		
Ndi vhuya hayani nga		
Ndi lalela nga		
Ndi edela nga		

Kha ri ite nyito

Sumbedzani zwifhinga zwe fhambananaho kha watshi yanu ye na tou gera.

ha	hama	lwanzhe	lwela	kona	fhasi		
hana	thukhu	lwone	hadzima	fholo	pata		
tharu	thonono	hola	huma	pota	puta		
muswa	maswole	khonani	khokho	e <th>e</th>	e	n <th>ha</th>	ha
tamba	tumba	pfana	pfela	muri	mare		
thumbu	muongi	pfuka	phanda	muroho	luvhondo		
mulingo	mashudu	phuphu	phakhelwa	luvhone	zwiliwa		
mashango	mushumo	khokhonya	khukhulwa	zwino	zwanda		
tshunwahaya	rwedzi	maanda	phanda	duvha	dola		
rnwana	mufulwane	vhandá	hashu	dala	vhazwala		
mulwadze	mulweli	vhashu	mashango	vhazwimi	tshizwa		
tshina	dalela	muselwa	lwala	zwinzhi	minzhi		
dina	dondo	lwanzhe	bulo	munzhi	muri		
tsa	tsini	lwanzhe	lwone	mare	murotho		
yanga	yone	lothe	linó	hashu	vhashu		
kona	kumba	sedza	sale	tamba	tumba		

Kha ri diphine

Mbambe ya maipfi.

Muriwe na murwe wa vhoiwe na khonani dzanu nangani tireke kana mukwita wa mbambe. Shumisani watshi ni tshi pima uri ni dzhia tshifhinga tshingafhani musi ni tshi vhalela n ha | maipfi o e | a re kha tireke. No e |he ni nga thoma u vhalal khathihhi (mazha). Tshintshanani tireke ni dovhe hafhu u ita mbambe. Lingedzani u ita mbambe kha tireke dzothé ni tshi ita ndowendowé ya mbambe idzi u itela uri ni dowele.

Kha ri vhale

ZwifHUNGO

Mulovha Nandoni ho vhonala mvuvhu na khovhe zwi tshi khou tshimbila zwo^čhe. Ha tevhela tshidula na mmbwa yo ambara dzhasi, na mbudzi.

Vhathu vho gidima vho tovhekana vha tshi ya u vhona.

Nndinde na Kanakana na vhone vha tevhela.

Vhathu vha vhidzelela vho mangala.

Mvuvhu na khovhe zwa tshuwa zwa vhuyelela madini.

Duvha:

Kha ri nwale

Vhalani itsho tshitiori ni fhindule mbudziso.

Khovhe yo vha i tshi khou tshimbila na nnyi?

Yo vha i tshi khou tshimbila na

Vhatu vho ita mini?

Vhatu vho

Kanakana na Nndinde vho ita mini?

Kanakana na Nndinde vho

Ndi nga mini mvuvhu na khovhe zwo vhuyeleta madini?

Zwo vhuyeleta madini

Divhamaiſfi

Vhalani maipfi ni thetshelene mibvumo.

Maipfimadivhiwa

songo
vhilahela
mvuvhu
ngauri

mvuvhu	khovhe	tovhekana	v̄hona	tevhela	vhuyeleta
duvha	ṭoda	boda	ḍada	dola	khada

Kha ri nwale

Itani ndowendowe ya maledere aya.

Ni kone u nwala mafhungo buguni yanu ya ndowedzo ni tshi shumisa maipfi a no bva tshibogisini tsha maipfi.

Mmbwa yo ambard.

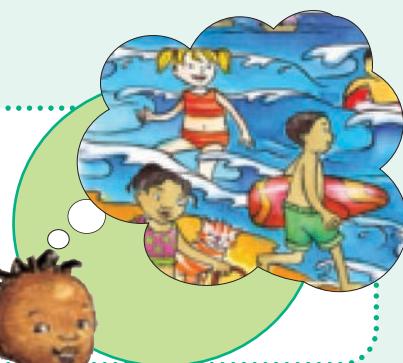
Kharite nyito

ZwiFHUNGO

Ambani nga mafhungomaitei a inwi muñ.
Talutshedzani khonani dzañu
maf hungomaitei a inwi muñ. Ambani uri
ndi maf hungomaitei - ñ de ane na nga a
ñwala kha qurannda yanu.

Kha ri nwale Nwalani qurannda ya inwi mune.

Dzina la gurannda yanu

Deithi

ANSWER The answer is 1000.

ANSWER

Mafhungomaitei aŋu ndi afhio?

Ha bvelela mini?

Olani tshifanyiso tsha
maf hungomaitei.

Dikishinari yanga

A

a

G

g

B

b

H

h

C

c

I

i

D

d

J

j

E

e

K

k

F

f

L

l

Dikishinari yanga

M
m

S
s

N
n

T
t

O
o

U
u

P
p

V
v

Q
q

W
w

R
r

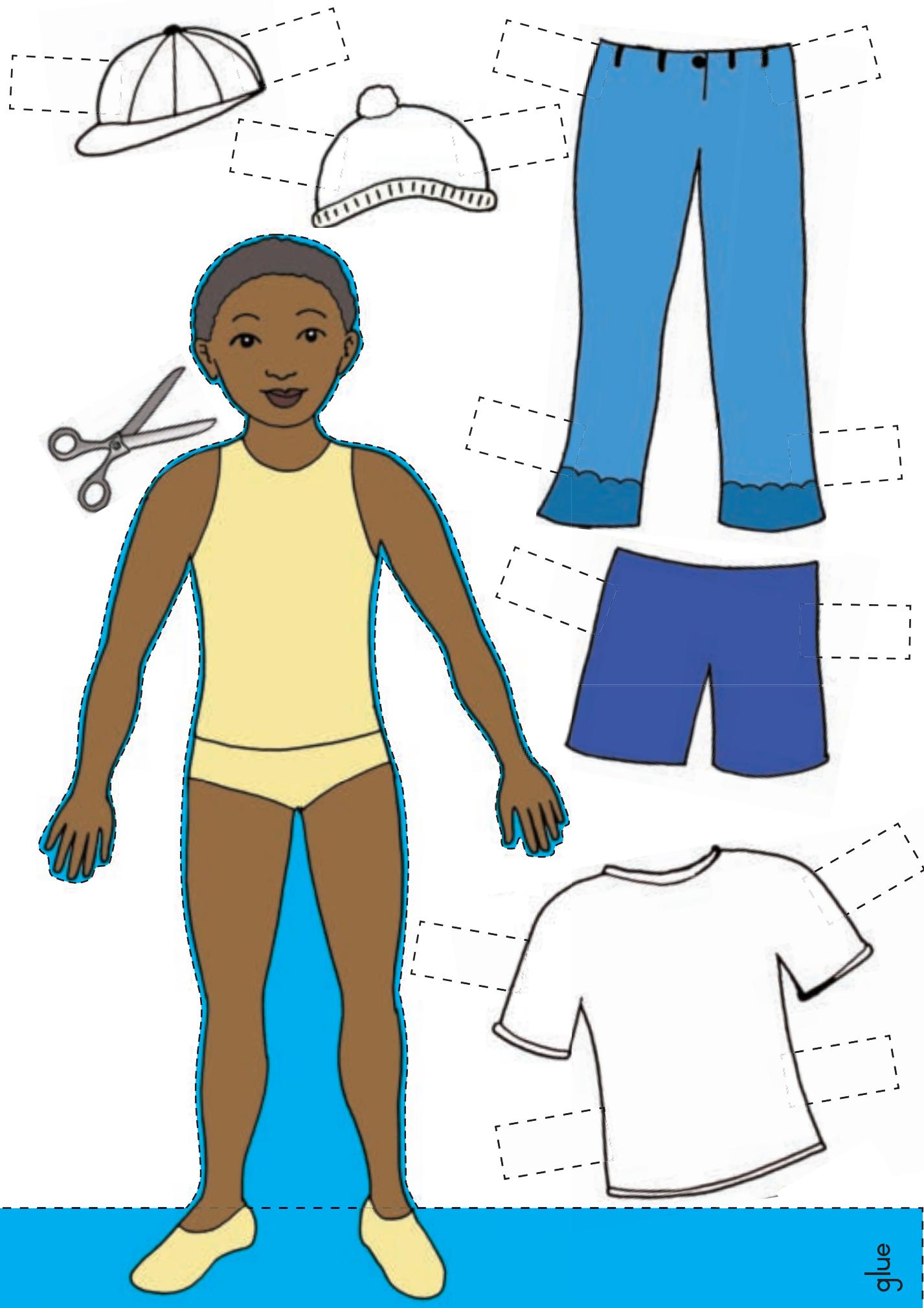
X-Z
X-Z

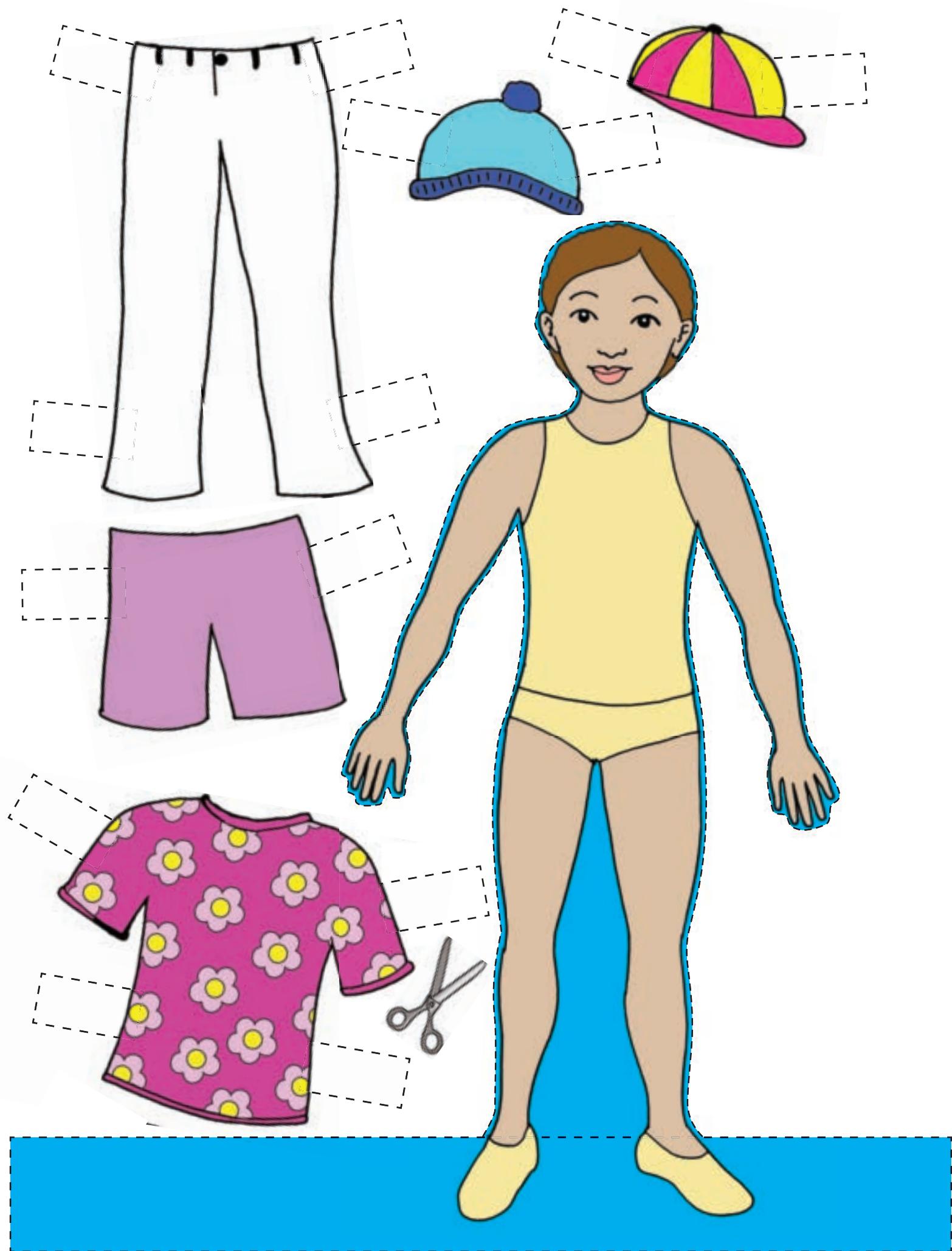

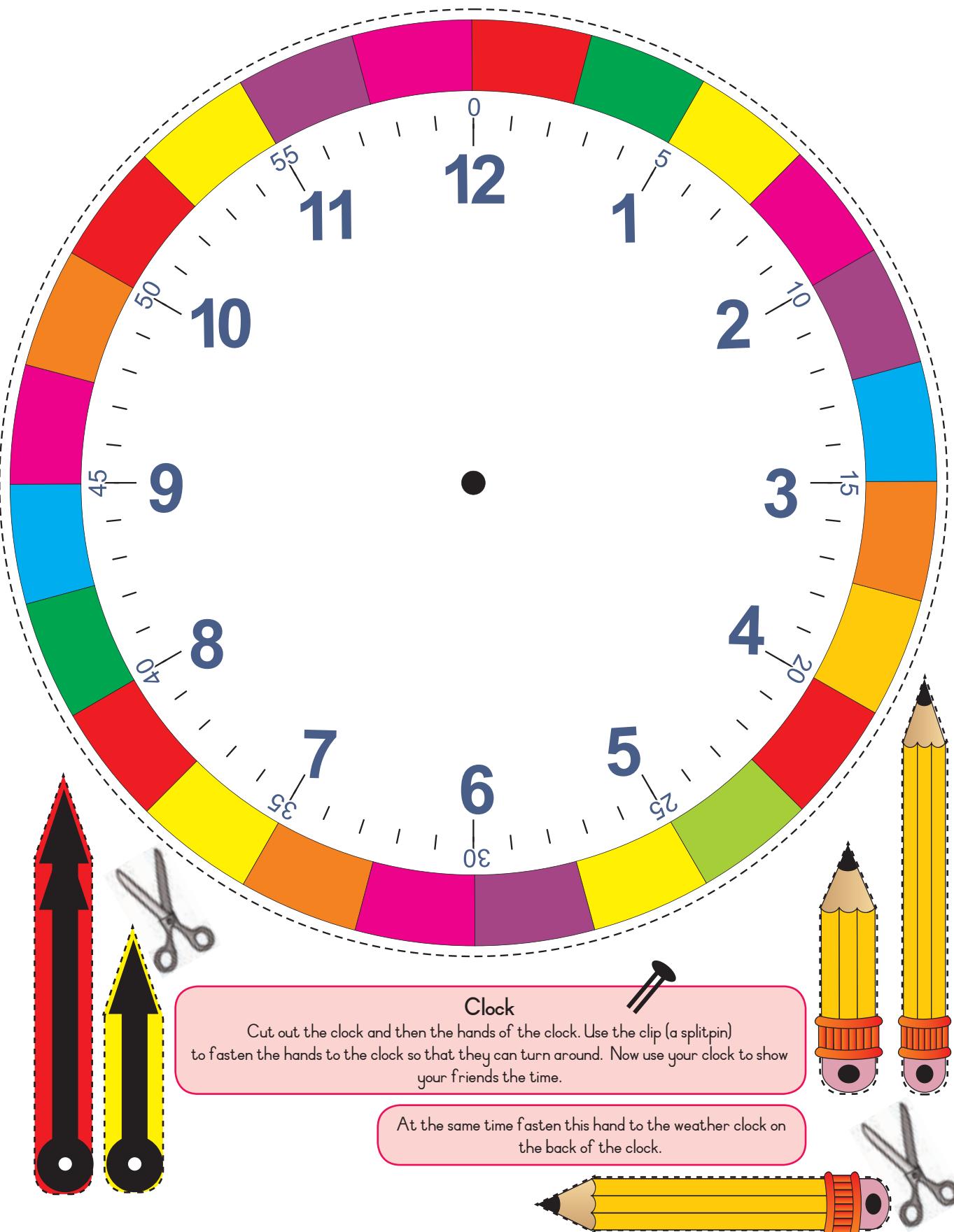

glue

Clock

Cut out the clock and then the hands of the clock. Use the clip (a splitpin) to fasten the hands to the clock so that they can turn around. Now use your clock to show your friends the time.

At the same time fasten this hand to the weather clock on the back of the clock.

Attach the hand to the weather chart and then turn it to show what the weather is like each day.

Cut out the animals on the previous pages and stick them on the next pages to show where they live.

